

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra českého jazyka a literatury

Bakalářská práce

Uliční názvosloví města Prachatic

Vypracovala: Petra Pelikánová

Vedoucí práce: PhDr. Milena Nosková, Ph.D.

České Budějovice 2016

Poděkování

Tímto bych chtěla velmi poděkovat vedoucí mé bakalářské práce PhDr. Mileně Noskové Ph.D. za její ochotu a přínosné rady a pracovním Státního okresního archivu v Prachaticích za pečlivé vyhledání potřebných materiálů.

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 19. 6. 2016

.....

Petra Pelikánová

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá urbanonymy města Prachatice. Na základě historické literatury sleduje vývoj názvů prachatických ulic v průběhu historie. Názvy ulic jsou klasifikovány s ohledem na jejich motivaci a na význam včetně dělení podle významné osobnosti, události, místa nebo hodnoty často s nepřímou souvislostí s označeným místem. Cílem této bakalářské práce má být vytvoření celistvého obrazu prachatických uličních pojmenování s ohledem na jejich vývoj a přispět tak k poznání zdejší urbanonymie a dějin města.

Annotation

This bachelor thesis deals with urbanonyms of town Prachatice. Based on historical literature, it maps evolution of names of streets in Prachatice. Names of streets are classified by their motivation and meaning, including sorting by significant person, event, place or value, often with indirect connection to the marked place. Goal of the thesis is to create an integrated view of names of streets in Prachatice including their evolution and contribute to the knowledge of urbanonyms and history of town.

OBSAH

1. ÚVOD	7
2. ONOMASTIKA.....	9
3. TOPONOMASTIKA	11
4. URBANONYMIE	12
4.1 Dělení urbanonym.....	13
4.2 Urbanonyma a honorifikační motiv	14
4.3 Evropský a americký model urbanonymie	15
4.4 Urbanonyma a ideologie	16
5. PSANÍ VELKÝCH PÍSMEN U NÁZVŮ ULIC A NÁMĚSTÍ	18
6. STAVEBNÍ VÝVOJ MĚSTA	19
6.1 První období.....	19
6.2 Druhé období	20
6.3 Třetí období	21
6.4 Čtvrté období.....	21
6.5 Páté období.....	23
7. VZNIK A VÝVOJ POJMENOVÁNÍ PRACHATICKÝCH NÁMĚSTÍ A ULIC	24
7.1 Město.....	25
7.2 Předměstí.....	34
ZÁVĚR.....	77
SEZNAM LITERATURY	82
SEZNAM OBRÁZKŮ	86

SEZNAM PŘÍLOH 87

PŘÍLOHY 88

1. ÚVOD

V bakalářské práci pojednávám o vývoji a motivaci názvosloví prachatických ulic a náměstí v historickém kontextu. Nejprve stručně vysvětluji pojem onomastika a jak je tato věda chápána v moderní společnosti. Vycházím z článku Milana Harvalíka *Úvod do obecné onomastiky* (2000), z knihy autorek Světlý Čmejrkové, Jany Hoffmanové a Jany Klímové *Čeština v pohledu synchronním a diachronním: Stoleté kořeny Ústavu pro jazyk český* (2012) a *Encyklopedického slovníku češtiny* (2002). Encyklopedický slovník mi posloužil i v oddílu zabývajícím se toponomastikou, který jsem doplnila o informace z článku Marka Nekuly *Hus – Husova, Žižka – Žižkova...: Toponyma a ideologie* (2008) a knihy Jaroslava Davida *Smrdiv, Brežněves a Rychlonožkova ulice: kapitoly z moderní české toponymie: místní jména, uliční názvy, literární toponyma* (2011).

Nejvíce se ovšem zabývám samotným pojmem urbanonymum. Jelikož jde o termín, který je v různých publikacích vymezen odlišně, zvolila jsem pro srovnání čtyři různé definice lingvistů Vladimíra Šmilauera, Marka Nekuly, Petera Ďurčo a Jaroslava Davida. Podobně různorodý je i způsob dělení urbanonym dle jejich motivace pojmenování, pro mé potřeby nejvíce vyhovovalo dělení, které uvádí David Vaculík v článku *K některým aspektům motivace v urbanonymii* (2014), odlišující od sebe názvy orientační a honorifikační. Z důvodu vysoké četnosti honorifikačních jmen prachatických ulic jsem zařadila do teoretické části obsáhlejší podkapitolu zabývající se právě honorifikačními urbanonymy vycházejícími z již zmíněné knihy Jaroslava Davida *Smrdiv, Brežněves a Rychlonožkova ulice* (2011) a jeho článku *Toponyma a orientace v současném městském prostoru aneb Ztracen ve městě* (2012).

V samotném rozboru ulic se můžeme setkat u jednotlivých názvů vytvořených spojením prepozice a substantiva s malým písmenem u substantiva. Nejde však o nedbalost či chybný pravopis. Jde o starý způsob psaní velkých písmen před zavedením nového pravopisu v roce 1993. Podrobnější ujasnění obou způsobů pravopisu uvádí kapitola *Psaní velkých písmen u názvů ulic a náměstí*.

Pro lepší pochopení vzniku jednotlivých ulic, důvodů jejich přejmenování, slučování, či zániku je v této práci věnována značná část pozornosti stavebnímu vývoji města a historickému kontextu. Stavební vývoj je rozdělen do pěti různých období podle

významných událostí, které různou měrou zasáhly do nadcházející výstavby města. Jako podklad mi posloužily knihy vydané městem Prachatice *Prachatice* (2005), *PRACHATICE: obrazy z paměti města* (2012) a *Zmizelé Čechy: Prachatice* (2007).

Ulice jsou v práci řazeny nejprve podle toho, zda spadají do historického centra, či do novější městské zástavby, později v těchto kategoriích po sobě následují abecedně. U každé ulice je uveden její vývoj od vzniku až po současnost včetně každé změny pojmenování a tabulka s výpisem všech variant názvu s určením významové motivace. Při zpracování vývoje uličních jmen mi pomohly materiály ze státního okresního archivu, zejména pak kniha *Prachatice: Vývoj uliční sítě a jejího pojmenování* (1990) a již jmenovaná kniha *PRACHATICE: Obrazy z paměti města* (2012).

2. ONOMASTIKA

Na začátek si položíme otázku, jak je dnes chápána onomastika. Milan Harvalík ve svém článku *Úvod do obecné onomastiky* (2000) – (Harvalík v tomto článku hodnotí a rozebírá práci *Úvod do obecné onomastiky* od Rudolfa Šrámka) tvrdí, že onomastika dnes není chápána jako pomocná věda, ani jako obor na periferii historie, demografie, geografie, ba i etnografie, archeologie, přírodních věd, sociologie, psychologie a estetiky. Onomastika je Českou onomastickou školou označována jako samostatná disciplína lingvistiky. Přestože je na onomastiku nahlíženo převážně z lingvistického pohledu, znalosti z neязыkovědných oborů jmenovaných výše jsou pro ni stále velmi podstatné a úzce spolupracuje s jejich představiteli. To je také důvodem, proč má dnes onomastika v lingvistice relativně nezávislou pozici.

Ještě v 19. století a na počátku 20. století byla u nás a v Německu brána onomastika za vědu na pomezí historie. Ve Švýcarsku a Nizozemí je stále onomastika chápána jako pomocná věda typografická, v USA jako pomocná věda sociologická, v Rakousku jako pomocná věda demografická a ve Francii jako pomocná věda estetická. Důvodem takového rozrůznění je používání různých metod nelingvistických oborů (Čmejková, Hoffmannová a Klímová, 2012, s. 495).

Encyklopedický slovník češtiny (2002, s. 293) označuje onomastiku jako nauku o vlastních jménech. O tom, co je její náplní a jaké má postavení v systému společenských věd, nepanuje jednotný názor. V našem prostředí je brána za subdisciplínu lingvistiky s relativně velkou mírou nezávislosti. Chápeme ji jako nauku o vzniku a fungování pojmenovacích soustav vlastních jmen, o jejich realizaci v podmínkách časových, místních a společenských. Je to nauka o konkrétních prvcích těchto soustav, o konkrétních propriích, pojmenovacích pravidlech, onymických objektech, areálech a dalších. Podle tříd a podtříd proprií můžeme rozlišit například nauku o vlastních jménech živých bytostí a jiných organismů, jež fungují ve společenských vztazích (bionomastika), o vlastních jménech osobních jednotlivého člověka nebo skupiny lidí (antroponomastika), o vlastních jménech zvířat

(zoonomastika), o vlastních jménech rostlin (fytonomastika)¹, o vlastních jménech hor, pohoří a údolí (oronomastika), o vlastních jménech vodních zdrojů (hydronomastika), o vlastních jménech lidských výtvorů nespojených pevně s krajinou a zakotvených v společenských, ekonomických, politických, kulturních a jiných vztazích, tedy společenských jevů, institucí, výrobků a podobně (chrématonomastika) či o vlastních jménech zeměpisných (toponomastika), o kterých více níže.

---

¹ Výrazy zoonymum a fytonymum jsou v lingvistice někdy chybně užívány pro obecná pojmenování živočicha, př. *ryba* a rostliny, př. *dub* (Encyklopedický slovník češtiny, 2002, s. 204).

3. TOPONOMASTIKA

V *Encyklopedickém slovníku češtiny* (2002, s. 491) je toponymum popsáno jako vlastní jméno zeměpisné. Vlastní jméno pozemských objektů ležících v krajině a kartograficky zachytitelných v mapách. Někteří k toponymům řadí i názvy objektů nacházejících se mimo Zemi, tedy galaxií, planet, hvězd, umělých kosmických těles atd. (kosmonyma). Zvláštním druhem toponym je toponymum honorifikační či toponymum oslavné, dané na počest osoby nebo významné události, př. *náměstí Klementa Gottwalda, ulice Leninova*.

Mezi druhy toponym řadíme choronyma, tedy označení pro větší přírodní a vyšší správní celky z hlediska horizontálního členění. Choronyma můžeme rozdělit ještě dále na choronyma přírodní, př. *Evropa*, a choronyma administrativní, př. *Česká republika*. Dále k toponymům řadíme oikonyma, neboli místní a sídlištní jména označující názvy obydlených objektů jak pustých, tak zaniklých, měst, vsí, jejich částí, samot, skupin domů, jednotlivých objektů sídlištního charakteru, jednotlivých domů a usedlostí a obytných místností v těchto objektech. Patří sem i anoikonyma, pomístní jména či vlastní jména nesídlištní označující neobydlené objekty jako jsou stanice metra, mosty, tunely, ale i pole, lesy, louky a různé vodní plochy. Jako poslední kategorii si uvedeme urbanonyma, o kterých hovoříme níže (Nekula, 2008, s. 178).

Systém zeměpisných jmen byl zejména ve 20. století podstatně ovlivňován politikou, nacionalismem, proměnami ve společnosti, kulturou, ba dokonce i reklamou. Současný tvůrce a uživatel toponym se už nesnaží svým pojmenováním jen postihnout podstatu místa, jeho charakter, okolnosti provázející založení, nebo vyjádřit vlastnický vztah. Zeměpisné jméno se mu stává nástrojem politického, národnostního a obchodního boje. Vkládá do něj své představy, prostřednictvím jména tvoří mýtus krajiny (David, 2011, s. 13).

4. URBANONYMIE

Mnoho publikací zabývajících se onomastikou a toponomastikou termín urbanonymum vůbec neuvádí. Například Vladimír Šmilauer (1960) zařazuje názvy ulic, náměstí, mol, mostů a staveb jako jsou věže, brány, kostely, domy a další, včetně místností v těchto stavbách, mezi sídelní názvy neboli oikonyma. Publikace, ve kterých tento termín uveden je, se často liší v jeho výkladu.

Marek Nekula (2008, s. 181) vysvětluje pojem urbanonymum jako jméno jak sídelního, tak nesídelního objektu, který je vyznačen na katastrální mapě. Patří sem jména jednotlivých městských čtvrtí, obvodů, sídlišť, ulic, náměstí a dalších veřejných prostranství. Mezi urbanonyma řadí i hodonyma označující názvy dopravních cest, podchodů, mostů a lávek. Dále názvy soch a památníků, významných budov a místností, částí městské fortifikace, tratí, zastávek a mnohých dalších. Nejvýznamnějším rysem urbanonym je, že vznikla záměrným lidským konáním.

Peter Ďurčo (1995) popisuje výraz urbanonymum jako termín patřící mezi toponyma (zeměpisná jména) a týkající se městské onymie. Urbanonymum je označení specifických objektů, jako jsou ulice, parky, náměstí a další.

Jaroslav David (2012, s. 230) si pod pojmem urbanonymum v širokém slova smyslu představuje veškeré objekty typické pro město, tedy nejen ulice, ale i restaurační zařízení, divadla a kina či umělecké galerie a další. Ve svých pracích ovšem pracuje s termínem urbanonymum především v jeho užším smyslu, tedy jako s termínem pouze pro názvy ulic, případně náměstí. Stejně tak bude nakládáno s termínem urbanonymum i v této práci, tedy v jeho užším slova smyslu beroucí v úvahu pouze názvy ulic a náměstí.

Nejvýznamnější motivací pro vznik názvů ulic byla zpravidla potřeba vyjádřit jejich polohu, kvalitu či směr. Tyto důvody ovšem byly příznačné pro volbu jmen v českých městech zejména do poloviny 19. století. Tyto názvy odpovídaly na otázky „kde“, „odkud“, „kdo“, „co“ a „jaký“. Jde o ulice uvnitř městských hradeb nazývané se například *Dolní, Horní, Dlouhá, Krátká, Úzká, Široká, Pražská, Husinecká, Kostelní, Věžní, Pekařská, Česká*. Od druhé poloviny 19. století začala pronikat do názvů ulic honorifikace. Šlo například o jména významných osobností, politiků i různých

představitelů kultury, názvy důležitých událostí, obecných hodnot atd., viz kapitola Urbanonyma a honorifikační motiv (David, 2011, s. 199).

4.1 Dělení urbanonym

Pro svou práci jsem si zvolila dělení urbanonym dle Davida Vaculíka (2014, s. 102). Jde mu o vyjádření vztahu urbanonym k jednotlivým městským objektům nebo k jejich umístění v daném městě. Obecně můžeme urbanonyma rozdělit do dvou hlavních skupin – orientační a honorifikační.

Do skupiny urbanonym orientačních patří názvy odrážející orientaci buď ve smyslu směru (*Strakonická*) nebo polohy (*Dolní náměstí*). Dále je to skupina názvů vyjadřující vlastnost dané ulice, její tvar (*Okrouhlá*), funkci (*Spojovací*), stáří (*Stará*) a charakter (*Krátká*). Ulice mohou být pojmenované i podle významného objektu, který se v ní nachází či nacházel, nebo ke kterému ulice směřuje (*Školní*). Podle zaměstnání či etnického původu obyvatel dané ulice (*Kovářská*, *Židovská*). Můžeme sem zařadit i jména vzniklá z oikonym a anoikonym (Na Fifejdách). Do uličního názvosloví nově vzniklých ulic pronikají jména odvozená od názvů barev (*Duhová*), zvířat (*Zaječí*) a rostlin, především tedy pojmenování květinová (*Tulipánová*) a stromová (*Dubová*), a jména reklamní, která vytváří iluzi idylického místa pro budoucí život (*Veselá*). Orientační urbanonyma se mohou nacházet i v historickém centru, především ale v okrajových částech města či v městech menších (Vaculík, 2014, s. 102-103).

Do skupiny druhé patří honorifikační pojmenování vyjadřující vztah k významné osobnosti a to buď významu mezinárodního (*Washingtonova*), národního (*Komenského*), nebo regionálního (*Neumannova*), k instituci (*Čs. armádního sboru*). Názvy mohou odkazovat na historickou událost, případně na její datum (*Pražského povstání, 28. Října*). Častý je též vztah názvu k nějakému zeměpisnému místu, například městu (*Lidická*) či státu (*Americká*). Posledním typem, který řadíme k honorifikačním názvům jsou jména odvozená od abstraktních pojmů, zejména tedy obecných a ideologických hodnot (*náměstí Míru*). Názvy honorifikačního typu nalezneme hlavně v historických jádrech města. V okrajových oblastech a na perifériích města jsou velmi zřídka (Vaculík, 2014, s. 103).

4.2 Urbanonyma a honorifikační motiv

Díky honorifikačním názvům můžeme snadno vypožorovat nejen to, zda město bylo německé nebo české, ale i to, k jaké politické straně se přiklánělo. Nástup honorifikačních jmen byl nejvíce zřetelný ve městech rozvíjejících se teprve na přelomu 19. a 20. století. Velmi výrazný byl též vliv honorifikace při budování sídlišť v 50. letech minulého století (David, 2011, s. 176-178).

Od 19. století, zejména v jeho druhé polovině, se nejvýznamnějšími reprezentanty honorifikačních toponym stala pojmenování veřejných prostranství, především tedy názvy ulic a náměstí. Jedním důvodem byl rozvoj politického života a soupeření politických stran ve vedení města. Tím druhým důvodem byla potřeba pojmenovat nové ulice rychle rostoucích měst a již nestačily klasické motivy pojmenování ulic. Začaly se tedy hledat podněty ve jménech význačných osobností (David, 2012, s. 234).

Depersonální toponyma se v uličním názvosloví středověkých a novověkých měst objevovala velmi zřídka, obvykle šlo-li o vyjádření vlastnictví. Nikdy však nešlo o honorifikaci. Teprve až moderní doba se silným vlivem politiky přinesla rozvoj honorifikačních pojmenování českých ulic a náměstí. Honorifikace v urbanonymii a politické dění tedy spolu velmi úzce souvisí a dokládá to i fakt, že mezníky odpovídající předělům v honorifikačním uplatnění se kryjí s významnými změnami ve společnosti. Jde o rok 1918, tedy konec 1. světové války, roky 1938 a 1945 ohraničující 2. světovou válku, rok nástupu komunistů 1948, rok 1960 jako rok přijetí Ústavy Československé socialistické republiky, rok 1968, kdy Pražské jaro nahradila doba normalizace, a samozřejmě rok 1989 přinášející Sametovou revoluci a celkově dobu revolučních změn (David, 2011, s. 175).

Vývojovou tendenci v urbanonymii v 90. letech 20. století můžeme charakterizovat jako honorifikaci, depersonalizaci a nacionalizaci názvů. Při přejmenování názvů ulic a náměstí mezi léty 1989 a 1991 bylo hlavní motivací pro změny úsilí vyřadit z uličního názvosloví jména, která se vztahují k době socialismu. Z názvů měla být odstraněna jména osobností a jevy vztahující se k socialismu a komunismu jako Klement Gottwald, Vladimír Iljič Lenin, Josif Vissarionovič Stalin, Rudá armáda, obránci míru, lidové milice, Julius Fučík atd. Do názvů pronikaly osobnosti spojené s demokracií a dobou před

nástupem komunistů, osobnosti zahraničního odboje, jména politiků a zejména prezidentů Tomáše Garriguea Masaryka, Edvarda Beneše, nebo jména spisovatelů a básníků jako je Jaroslav Seifert. Podíl názvů ulic a náměstí s honorifikačním motivem tak po roce 1989 výrazně stoupl (David, 2011, s. 167).

Co se týká současného stavu urbanonymie, je zjištěno, že v českých městech je momentálně více než čtyřicet procent uličních názvů s honorifikačním motivem. Honorifikace je tak hlavní charakteristikou pojmenování ulic a náměstí zejména v městských centrech (David, 2011, s. 168).

V současnosti se v honorifikačních motivech nejčastěji uplatňují jména osobností. Především se užívají jména postav české kulturní historie 19. století, různí malíři, spisovatelé a hudební skladatelé, taktéž ale i osobnosti české reformace. Dalšími nejčastějšími honorifikačními motivy jsou názvy obecných a ideologických hodnot, názvy významných událostí, data a výročí těchto událostí, dále zeměpisná pojmenování, jména měst a států. Dominantní postavení mají tedy depersonální označení městské urbanonymie. Převážně jsou tyto názvy spojené s obrozeneckou dobou a druhou polovinou 19. století. Názvy odkazující k národnímu obrození jsou např. *Tylova*, *Máchova*, časté jsou též názvy připomínající velké postavy nejen české kultury, ale i politiky 19. století, např. *Jiráskova*, *Svatopluka Čecha*, *Nerudova*. Tyto názvy totiž nepodléhaly tlaku totalitního ani demokratického režimu ve 20. století. To samé platí i pro urbanonyma s tematikou české reformace, např. *Žižkova*, *Husova*, *Komenského* (David, 2011, s. 179-180).

4.3 Evropský a americký model urbanonymie

V různých částech světa se uplatňují rozličné urbanonymické modely. Evropský model využívá při výběru pojmenování orientaci a charakter ulice, vychází například z tvaru ulice, jejího směru, z polohy nebo obyvatelstva ulice. Už ve středověku se, i když jen zřídka, pojmenovávaly ulice podle majitele domu. V současné době výrazně proniká do evropského typu urbanonymie honorifikační motiv a právě ten je tím nejvýraznějším prvkem odlišujícím model evropský od amerického. Americký model se začal formovat až v novověku a hlavní motivací pro výběr názvů ulic byla jejich přehlednost. Vzorem pro americký model byla uliční síť Philadelphie, vytvořená Williamem Pennem na

počátku 18. století, která kombinovala čísla s názvy stromů. Pro evropská města je tedy typická honorifikace či orientace a charakter ulice, pro města americká jsou nejtýpější názvy ulic, jako jsou *1st, 2nd, 3rd, 4th, 5th, Main (Hlavní), Oak (Dubová), Maple (Javorová), Pine (Borová) Street*. I v Americe najdeme samozřejmě města, ve kterých se uplatňuje u názvů ulic honorifikace (Chicago, Washington, D. C.), je to ovšem mnohem méně časté než ve městech evropských. Takto pravidelné systémy názvů ulic amerických měst vytvořené kombinací čísel a písmen se v naší urbanonymii nevyskytují (David, 2011, s. 169-170).

4.4 Urbanonyma a ideologie

Marek Nekula (2008, s. 179) uvádí, že urbanonyma plní tři funkce: orientační, vzdělávací a ideologickou. Zaměřuje se především na ideologickou a upozorňuje na provázanost urbanonym s dobovou ideologií.

Nekula dělí urbanonyma na skupinu názvů českých a slovanských na jedné straně a skupinu názvů německých a germánských na straně druhé. Zaměřuje se zejména na názvy odvozené od jmen vlivných osobností, významných událostí z historie, hnutí a míst a na to, jaké skupiny urbanonym se vzájemně propojují na základě stejné úrovně nahlížení na jazykově národní ideologii. Tato ideologicky zaměřená urbanonyma bývají situována především do center a na hlavní komunikace. Podle Nekuly mají urbanonyma v procesu urbanizace společnosti zásadní ideologicko-výchovný význam při tvorbě současného moderního národa a to tak, že obsazují veřejná prostranství a mění smýšlení společnosti odkazem na českou či německou nacionální ideologii. Města díky tomu mají k sobě blíž nejen jako jazykově, ale i hodnotově jednotný český či německý celek. Urbanonym nevyužívají jen politické ideologie. Bývají projevem a prostředkem propagace jak náboženských, tak i sociálních či liberálních ideologií (Nekula, 2008, s. 179-180).

Ve městě Prachatice, kterým se tato práce zabývá, došlo k opakovaným změnám českých a německých variant názvů ulic. Vliv na to měla především migrace a politické změny.

O vlivu ideologie na urbanonymii hovoří i Jaroslav David (2011, s. 171). Tvrdí, že ideologie zanechala výraznou stopu na motivaci volby názvu městských ulic a náměstí

především ve 20. století. Důvodem je, že právě v tomto století se česká společnost stala městskou. Po první světové válce žilo ve městech a jejich předměstích celých 45% obyvatelstva, což způsobilo, že se z městského prostoru stal mocný nástroj ideologie politické moci, na které se podstatně podílejí urbanonyma s honorifikačním motivem.

5. PSANÍ VELKÝCH PÍSMEN U NÁZVŮ ULIC A NÁMĚSTÍ

Výrazy *ulice* a *náměstí*, jako označení veřejných prostranství, se pokaždé píší s malým písmenem. Vliv na to nemá ani to, jestli stojí před vlastním názvem ulice, či za ním, př. *Školní ulice*, *ulice Bratří Čapků*, *náměstí Svobody*, *Velké náměstí*. Obecný výraz *ulice* se většinou, hlavně v adresách, nepíše (ÚJČ, © 2016).

Setkat se můžeme s názvy ulic zahrnujících ve svém pojmenování název jiného druhu veřejného prostranství. V tomto případě je na místě psát daný výraz s malým písmenem, př. *sady Pětatřicátníků*, *alej Svobody* (ÚJČ, © 2016).

U předložkových spojení se můžeme setkat s dvojitým způsobem psaní velkých a malých písmen. Pokud po prepozici následuje substantivum, píšeme obojí s velkým písmenem, př. *Na Sadech*, *Na Vyhlídce*, *Nad Kovárnou*, *Pod Lázněmi*, *Pod Tratí*, *U Hvězdárny*, *V Třešňovce*. Následuje-li po prepozici spojení adjektiva se substantivem, píšeme prepozici a adjektivum s velkým písmenem, zatímco substantivum většinou s malým, př. *Na Zlaté stezce*. Velké písmeno píšeme u substantiv jen tehdy, jedná-li se o proprium, nebo spojení adjektiva se substantivem představuje název obce či města, případně jejich částí (ÚJČ, © 2016).

Psaní velkých písmen u názvů ulic a náměstí podle Pravidel českého pravopisu je závazné pro výuku ve školách, pro ostatní uživatele jazyka jde jen o doporučení. Městské a obecní úřady často zůstávají u staršího způsobu psaní velkých a malých písmen a to hlavně u předložkových spojení, jelikož změna názvů podle nového způsobu psaní by pro ně byla finančně nákladná (ÚJČ, © 2016).

Starý způsob psaní velkých písmen názvů ulic uváděl, že u předložkových spojení, kdy po prepozici píšeme substantivum, se u substantiva psalo velké písmeno, pokud jde o proprium, př. *Pod Cvrčkovem*. U apelativ písmeno malé, př. *Pod hradbami*, *U zastávky*, *U hvězdárny*. Jelikož nastaly zmatky s tím, že ne vždy bylo jasné, zda jde po prepozici o apelativum či proprium, zavedl se v roce 1993 v Pravidlech českého pravopisu nový způsob psaní, kdy substantivum po prepozici má pokaždé velké písmeno. Proto se můžeme v tomto textu setkat u dřívějších názvů ulic s podobami s malým písmenem u substantiva po prepozici (ÚJČ, © 2016).

6. STAVEBNÍ VÝVOJ MĚSTA

Pokud bychom chtěli zhodnotit stavební vývoj města, můžeme se opřít především o stavebně historické průzkumy objektů městské zástavby, plány města, dobová vyobrazení a písemné materiály. Poznatků o nejstarší době není mnoho, přestože s postupem času jejich počet nabývá. V dnešní době stále ještě nemáme k mání všechny důležité informace. Mezi první nejznámější zobrazení města patří Willenbergova veduta z roku 1602. Z roku 1837 se dochoval nejstarší známý plán města Prachatic, který byl zhotovený v rámci tzv. stabilního katastru (Fencl, Mager a Jurčo, 2012, s. 37).

Vývoj městských staveb můžeme rozdělit z hlediska urbanistického do pěti základních období:

1. OBDOBÍ (OD ZALOŽENÍ MĚSTA DO POČÁTKU 16. STOLETÍ);
2. OBDOBÍ (OD POČÁTKU 16. STOLETÍ DO KONCE 19. STOLETÍ);
3. OBDOBÍ (OD KONCE 19. STOLETÍ DO KONCE PADESÁTÝCH LET 20. STOLETÍ);
4. OBDOBÍ (OD KONCE PADESÁTÝCH LET DO KONCE OSMDESÁTÝCH LET 20. STOLETÍ);
5. OBOBÍ (OD POČÁTKU DEVADESÁTÝCH LET 20. STOLETÍ DO SOUČASNOSTI),
(Fencl et al., 2007, s. 24).

6.1 První období

Město Prachatic, založené pravděpodobně na zeleném drnu na konci 13. století, bylo již od samého začátku zakládáno jako obchodní středisko (s poměrně velkým náměstím) a mělo nahrazovat již nevyhovující obchodní osadu, tedy dnešní Staré Prachatic. Hradební právo získalo město oficiálně v roce 1381, můžeme však předpokládat, že šlo o potvrzení již stávajícího opevnění. Tato fortifikace postavená ve 14. století se skládala ze zděného pásu hradeb s dvěma bránami a nejspíše vnější palisádové hradby. Protože se ale o tomto gotickém opevnění dochovaly jen chabé útržky zpráv, nemůžeme určit přesný počet bašt. Nejpravděpodobněji došlo ke zpevnování hradeb v roce 1420, tedy po obsazení města husity. Z velkého čtvercového náměstí prvotně vycházely tři ulice a minimálně dvě uličky. Toto náměstí bylo zmenšeno a to vestavěním bloku měšťánských domů. Zároveň tím došlo na východní

straně náměstí ke vzniku nových ulic, jako jsou dnešní ulice Poštovní a Křišťanova. Podle některých názorů došlo k této zástavbě po roce 1544, avšak nejpravděpodobnější je hledisko PhDr. Václava Starého, který vestavbu bloku domů řadí do poloviny 15. století. Měšťanské doby byly v této době jak kamenné, tak stále přetrvávala existence domů roubených, dřevěných, ale i kombinovaných. Požár, který propukl ve městě roku 1507, tak znamená konec první vývojové etapy (Fencel et. al., 2005, s. 20-21; 2007, s. 24-25).

6.2 Druhé období

Město Prachatice bylo v 16. století známé svým vzkvétajícím obchodem s pasovskou solí, díky němuž mnoho měšťanských domů získalo svou typickou podobu, kterou si v mnoha případech dochovalo až doposud. V blízkosti Pasovské brány byl zbořen rožmberský zámek z 15. století a tento nově uvolněný prostor byl využit na výstavbu domů pro měšťany. Došlo ale i k dalším změnám jako rozšíření předměstí, které se rozdělilo na Horní a Dolní. Kromě obchodu solního zaregistrovala rozkvět i výroba řemeslná a odhalilo se mnoho nových cechů. I v 16. století byla nadále v centru pozornosti fortifikace. Celkem sedm nových bašt sloužících k dělostřelbě se připojilo již k stávajícímu vnějšímu pásu hradeb, zdvojily se městské brány (Pasovská a Písecká) a Dolní (Písecká) brána byla opatřena dokonce i barbakánem². Rozvoj předměstí byl na delší dobu přerušen třicetiletou válkou, která mimo jiné znamenala i konec rozvoje hospodářského. Vzhled celého předměstí ale nebyl poznamenán jen válkou, jistou zásluhu na tom měl požár, který v roce 1761 poničil výrazně Dolní předměstí a v roce 1822 naopak předměstí Horní. Na Horním předměstí se v 18. století začala rýsovat dnešní Jánská ulice, ulice Zahradní nebyla v té době ještě zcela znatelná. Dále se zřetelně na Dolním předměstí počaly rýsovat budoucí ulice Vodňanská a Krumlovská. Další požár vnitřního města, tentokrát z roku 1832, způsobil prolomení hradeb a tím i vznik nové výpadové komunikace z hrazeného města – dnešní Husova ulice. Pokud srovnáme plány města z let 1837 a 1887, nezaznamenáme v rozloze jednotlivých předměstí výraznější obměny. Pět let po tragickém požáru města (1837) byla předměstí utvářena ulicemi: Jánská, Růžová, část Hradební a Zlatá stezka na Horním předměstí a Vodňanská, Pivovarská, bývalá Krumlovská, bývalá Svatopetrská

---

² Předsunutě opevnění před hradní nebo městskou bránou - původně střílna (ÚJČ, © 2016).

a Družstevní (uvedeno v současných názvech). Všechny výše jmenované, kromě ulice Družstevní, vedou do Malého náměstí (Fencl et al., 2005, s. 21; 2007, s. 26; Fencl, Mager a Jurčo, 2012, s. 38).

6.3 Třetí období

V období od konce 19. století do 50. let 20. století se výrazně rozšířila zástavba prachatického předměstí. Došlo k rozšíření sítě ulic a to hned z několika důvodů. Zavedením železnice a vystavěním železniční stanice vznikla ulice Nádražní a ulice k ní přilehlé – bývalá Mlýnská a Primátorská. Otevření nemocnice dalo za vznik dnešní ulici Nemocniční jako spojce mezi ulicemi Nádražní a Vodňanská. Po dostavění Jungbauerovy továrny se stavební ruch rozšířil směrem ke Kandlovu mlýnu. Díky otevření nové budovy Gymnázia v roce 1897 a studentského domu v roce 1904 se stavební činnost objevila i na Horním předměstí – vytvořila se ulice Lázeňská a postavily se první domy v Lázeňské kolonii. Není tak divu, že již na přelomu století se zvýšil význam Lázní sv. Markéty. Období první republiky je typické rozvojem výstavby rodinných vilek, které vytvořily hned dvě vilové kolonie: Česká vznikla nedaleko nově postavené školy ve Vodňanské ulici. Zde vznikly dnešní ulice Chelčického a ulice U Hvězdárny, v polovině 30. let i dnešní Rumpálova. Druhá kolonie, Německá, vznikla v blízkosti lázní. Zapříčinila vznik ulic se současnými názvy Pod Lázněmi, Lipová, U Zastávky a prodloužení Lázeňské ulice. Zájem o výstavbu nájemních bytů se zvýšil po skončení války, kdy nejdůležitějším stavebním počinem byla stavba kasáren pro potřeby wehrmachtu³. Mezi léty 1953-1955 bylo postaveno 122 bytových jednotek v ulici Hradební a na konci 50. let 47 bytových jednotek nedaleko závodu Jitona (Fencl et al. 2005, s. 21; Fencl, Mager a Jurčo, 2012, s. 41).

6.4 Čtvrté období

Nízká nabídka bytů v době po válce byla vyřešena stavbou sídliště v Hradební ulici především pro ubytování vojáků z povolání a jejich rodin. Sídliště se rozprostírá od Štěpánčina parku až k bývalým kasárnám. Kromě obytných domů postavených ve stylu socialistického realismu byla součástí sídliště i budova OV KSČ. V Prachaticích se začala

---

³ Ozbrojené síly nacistického Německa (ÚJČ, © 2016).

jednotlivá sídliště číslovat a označovat jako bytové okrsky. Budeme-li z tohoto pravidla vycházet, tak právě toto sídliště je označeno jako první bytový okrsek. V roce 1958 byl vytvořen směrný územní plán pro město Prachatice⁴, který počítal s vytvořením současných sídlišť Pod Hradbami a Na Sadech. V roce 1960 byla započata první etapa výstavby. Stavba se neuskutečňovala pouze na „zelené louce“, ale často na úkor staré zástavby, která musela být zbourána. To představovalo významný zásah do uliční sítě předměstí. Mnoho starých ulic a domů zmizelo, případně zanikly jejich úseky a zrodily se ulice zcela nové. Začala stavba prvního sídliště panelových domů ve městě. Hlavními ulicemi, kolem nichž byly nové domy stavěny, se staly zbrusu nové ulice Zvolenská a Slámová (původně Fučíkova). Za necelých patnáct let došlo k markantní proměně půdorysu Dolního předměstí. V 60. letech 20. století byl v Prachaticích postaven průmyslový podnik⁵, v němž byla pracovní místa poskytnuta nejen prachatickým občanům, ale i pracovníkům z okolí města. A právě to bylo impulzem pro další výstavbu panelových sídlišť. Na začátku 70. let 20. století bylo zcela dokončeno sídliště Na sadech a sídliště Pod hradbami s ulicemi Slámovou (kdysi Fučíkova) a Zvolenskou. Nejdůležitější zásah do řešení městské bytové situace představovala výstavba čtvrtého bytového okrsku⁶, tedy základu Nového města, kde se zrodila mezi léty 1972 – 1997 nová ulice a obrovské náměstí kruhového tvaru. V letech 1964 a 1965 byly zbourány domy oddělující ulici Vodňanskou od Svatopetrské. Tím se zvětšila rozloha Malého náměstí, tehdy náměstí Čs. armády. Na konci let 60. se vybouraly domy na západní straně Pivovarské ulice a několik domů na křižovatce ulic Pivovarské a Hradební. Na nově vzniklém volném prostoru byla postavena budova soudu a OS SNB (dnes OŘ Policie ČR). Východní část ulice Pivovarské s ulicí U studánky byla zdemolována v roce 1977 a na uvolněném místě zbudována pošta s přilehlým parkovištěm. Dále byla zbourána skupina domů ve Vodňanské ulici směrem od Malého náměstí a zahájena stavba obchodního centra Libín. Z původně vybudovaného sektoru domů na Dolním předměstí zbylo jen žalostně málo. Díky individuální bytové výstavbě proměňující vzhled města se rozšířila městská rozloha jihozápadním směrem. Kromě panelových

---

⁴ Jeden z prvních svého druhu v jižních Čechách, plán vypracoval SÚRPMO Praha, ateliér ing. arch. Jaroslava Voldřicha (Fencl et al., 2007, s. 27).

⁵ Výstavba zahájena v roce 1962 a o pět let později byl nový závod, začleněný do podniku ZVVZ Milevsko, slavnostně otevřen (Fencl et al., 2007, s. 28).

⁶ Čtvrtý bytový okrsek nazýván čtvrtí Říjnové revoluce (Fencl, Mager a Jurčo, 2012, s. 47).

domů byla v 70. letech oblíbená i stavba řadových rodinných domů. S tím souvisí vznik nových ulic jako je Černožorská, Pod Cvrčkovem, Soumarská, Na výsluní (Polní). Na konci 80. let bylo dokončeno na Novém městě sídliště i s budovou nové základní školy. V roce 1981 bylo vnitřní město vyhlášeno městskou památkovou rezervací, a proto je, co se týká rekonstrukcí, i dnes měněno s jistou dávkou citlivosti. Dá se tedy říci, že období rozhodujícím o půdorysné podobě vnitřního města bylo století 16. a počátek století 19. Naopak o půdorysné podobě předměstí rozhodla právě druhá polovina 20. století (Fencel et. al., 2007, s. 27-29; Fencel, Mager a Jurčo, 2012, s. 47-48).

6.5 Páté období

V tomto období se rozšiřují individuální obytné stavby a roste počet nových ulic s rodinnými domky, hlavně na západní a severní periferii města. Druhou změnou, ke které od počátku 90. let došlo, je zrušení vojenské posádky a znovuoživení kasárenských prostor využitých pro bydlení a podnikatelskou činnost. Třetím rysem charakteristickým pro páté období je vznik průmyslové zóny při Krumlovské silnici.⁷ Neměli bychom opomenout ani otevření objektů nové základní školy, a to v ulici Národní. Pozornosti se dočkaly i ulice, které byly zejména v centru města hojně rekonstruovány. Konkrétně jde o ulici Horní, Husovu, Solní a Neumannovu. Nezapomnělo se ale ani na předměstí, kde se oprav dočkaly ulice Družstevní a Rumpálova. Největší rekonstrukcí toho období však byla ta z roku 2000 týkající se Velkého náměstí. Vzhled města byl dále pozměněn stavbou silnice směrem na Volary, postavením kruhového objezdu na křižovatce ulic Zvolenské, Nemocniční, Nádražní a Nebahovské a v neposlední řadě vznikem supermarketů s parkovišti, zánikem tradičních závodů a naopak vznikem nových firem (Fencel et. al., 2007, s. 29; Fencel, Mager a Jurčo, 2012, s. 48).

---

⁷ V devadesátých letech panovaly ohromné diskuze o zasazení průmyslové zóny. První návrh byl pro vystavění zóny v úseku Staré Prachatice – Těšovice, druhý návrh byl pro prostor v okolí Mlýnské ulice, třetím a nakonec uskutečněným návrhem bylo průmyslovou zónu umístit podél silnice směr Český Krumlov (Fencel, Mager a Jurčo, 2012, s. 48).

7. VZNIK A VÝVOJ POJMENOVÁNÍ PRACHATICKÝCH NÁMĚSTÍ A ULIC

Mezi nejčastější názvy současné české urbanonymie (to znamená, že jich je v České republice více než padesát) patří i několik jmen Prachatických ulic. Jsou to ulice *Dlouhá, Družstevní, Horní, Husova, Krátká, Lesní, Lipová, Luční, Mírová, Mlýnská, Na Vyhlídce, Nádražní, Nová, Pivovarská, Polní, Růžová, Sokolovská, Spojovací, Zahradní, Žižkova*. Jejich přesný počet v republice je uveden v následujícím textu vždy pod příslušnou ulicí (David, 2011, s. 171-172).

Z názvů ulic je možné vyzorovat existenci dvou typů městského prostoru. Prvním typem je historické centrum ohraničené fortifikací včetně přilehlé zástavby vzniklé do poloviny 20. století. Názvy ulic v tomto prostoru jsou nejčastěji nepředložková jednoslovná jména (*Dlouhá, Horní, Poštovní, Solní, Věžní*) a honorifikační pojmenování (*Husova, Kříšťanova, Neumannova*). Uplatněním honorifikačního motivu se totiž stává městský prostor sourodějším. Zajímavé je, že se v historickém centru udržely názvy *Dlouhá* a *Horní* reprezentující vztahový model „jaký“ a nebyly nahrazeny jmény honorifikačními. Názvy honorifikační totiž nemohou pojmenovat libovolný městský prostor. Tyto názvy se uplatňují především na ulice s jistým rysem reprezentativnosti. Do druhého typu městského prostoru patří jména odkazující k nové výstavbě, např. *Nová, Budovatelská, Družstevní*, nebo k objektům moderního města, např. *Nádražní, U Stadionu, Za Továrnou*, ale též ta, která označují objekty atypické pro městský katastr, např. *Lesní, Luční, Polní, Na Sadech, Na Stráni*. Tato poslední jména ukazují na zvětšování městské výstavby do venkovské krajiny (David, 2011, s. 173).

V Prachaticích se objevují názvy ulic typické pro středověká města jako *Růžová* a *Liliová*. Z názvu se může zdát, že jde o výstavní ulice, opak je ale pravdou. Tato jména zpravidla označovala úzké nedlážděné uličky nedaleko hradeb, ve kterých se nacházely nevěstince, katovny či městská vězení, nebo šlo o uličky sloužící jako stoky odvádějící odpadní a dešťové vody. Názvy *Růžová* a *Liliová* jsou tedy názvy ironickými či meliorativními. Velmi často se tyto názvy v pozdějších dobách přestaly interpretovat v původním kontextu a jejich výklad se opřel o apelativum v základu slova. V současnosti došlo k rozvolnění vztahu mezi názvem ulice a pojmenovávaným

objektem. Urbanonymum je spíše značkou, která slouží k orientaci, než aby vypovídala o povaze či poloze místa. Pro mnohé je logické odvozovat názvy *Růžová* a *Liliová* od růží a lilií. Tyto chybné interpretace spočívají v mylné etymologizaci a dále v nové funkci, kterou tyto názvy plní v současné době. Názvy s původně ironizujícím významem označujícím ulice nechvalné pověsti dnes sdělují „co tam je“, nebo metaforicky vystihují „jaká ulice je“. Avšak tyto ulice s významem kladným se objevují nejčastěji na sídlištích mimo historické centrum města, aby vytvořily dojem příjemného a šťastného místa ideálního pro život. Tato historicky vzniklá jména jsou tedy používána v novém kladném kontextu a původní ironizující význam není většinou znám. V Prachaticích je tedy za *Růžovou* ulici v kontextu hanlivém pravděpodobně brána současná ulice *Požárníků*, v dobách dřívějších známá právě jako *Růžová*. Současná ulice *Růžová*, stejně jako *Liliová*, přestože se nachází poblíž městského jádra, je brána v kontextu kladném, jelikož tento název dostala v roce 1968, ulice *Liliová* dokonce až v roce 1991 (David, 2011, s. 199-203).

Květinová jména ulic jsou spolu se jmény inspirovanými názvy stromů a barev v moderní době velmi populární. V Prachaticích je takových ulic hned několik, např. *Borová*, *Jabloňová*, *Javorová*, *Kaštanová*, *Lipová*, *Lesní*, *Kopretinová*, *Liliová*, *Růžová*, *Šeříková*, *Luční*, *Zahradní*, *Duhová* (David, 2011, s. 202).

Při rozboru jednotlivých ulic bylo vycházeno jak z informací obecně známých, jako je poloha dané ulice, tak především ze dvou odborných knih pojednávajících o tomto tématu. Především jde o knihu vydanou Okresním muzeem Prachatice *Prachatice: Vývoj uliční sítě a jejího pojmenování* (1989) od prom. Ped. Pavla Fencla a MUDr. Jana Antonína Magera. Jelikož kniha uvádí stav uličního pojmenování pouze do 1. listopadu 1989, nejsou v ní zaznamenány hojné změny, které nastaly po 17. listopadu. Proto je o vývoji následujícím čerpáno z novější knihy od stejného kolektivu autorů *Prachatice: obrazy z paměti města*, kterou vydalo město Prachatice v roce 2012.

7.1 Město

Velké náměstí

Velké náměstí vzniklo podle plánů Bruna z Vitějovic při zakládání města. Tvar byl zvolen čtvercový jako u všech náměstí vzniklých ve 13. století. Z náměstí se vinuly tři hlavní

ulice, dnešní Solní a Dolní brána směřující k městským branám a Husova. Brány vedoucí do nitra náměstí byly postaveny dvě kvůli solnímu obchodu s Pasovem. Rozloha náměstí byla zmenšena po skončení husitských válek vestavbou řady domů pro měšťanské obyvatelstvo. Tento zásah zapříčinil vznik dvou nových ulic, dnešní *Poštovní* a *Křišťanovy* ulice a jednoho nového náměstí, tedy dnešního *Kostelního náměstí*. Dalšími výraznými zásahy do podoby města byly požár z roku 1832 a postavení Obecního domu a nové radnice.

První zaznamenaný název prachatického náměstí byl nalezen v berním rejstříku z roku 1590 a zněl **W Rynku**. Přejmenováno bylo náměstí roku 1837 na německý název **Ortsplatz**.

Od poloviny 18. století je používán název **Ringplatz**, někdy i zkráceně **Platz**. Po konci první světové války v roce 1918 je používán stále název **Ringplatz**, ale i jeho český protějšek **Velké náměstí**. K přejmenování většiny ulic a náměstí na německé názvy došlo po obsazení českého pohraničí v říjnu 1938. Velké náměstí tak bylo 24. října 1938 přejmenováno na **Adolf Hitler Platz** a tento název si neslo až do konce války. Název **Náměstí Svobody** bylo náměstí přiřknuto 24. června 1945 při konání první národní slavnosti. Tento název si udrželo do 30. prosince 1948, kdy bylo na počest tehdejšího prezidenta přejmenováno na **náměstí Klementa Gottwalda**. Až 19. února roku 1990 bylo při plenárním zasedání Městského národního výboru rozhodnuto o vrácení původního názvu **Velké náměstí**.

Název ulice	Významová motivace
Adolf Hitler Platz	Honorifikační název – osobnost mezinárodního významu
náměstí Svobody	Honorifikační název – abstraktní pojem, hodnota
Náměstí Klementa Gottwalda	Honorifikační název – osobnost národního významu
Velké náměstí	Orientační název – vlastnost – charakter

Kostelní náměstí

Okolnosti vzniku tohoto náměstí před kostelem sv. Jakuba jsou uvedeny výše v textu o Velkém náměstí. Přestože se název **Kirchenplatz** v plánech města z roku 1837 nevyskytuje, je zřejmé, že byl mezi obyvateli hojně užíván. Nasvědčuje tomu i tabulka objednaná v roce 1894, kde je právě název **Kirchenplatz** použit. O dalších variantách pojmenování tohoto náměstí nejsou zatím žádné zmínky.

Název ulice	Významová motivace
Kostelní náměstí	Orientační název – významný objekt, který se na náměstí nachází

Děkanská ulička

Na jedné straně vyplňuje ulička prostor mezi kostelem sv. Jakuba a budovou děkanství a na straně druhé mezi kostelem a čp. 29 a 30. Během druhé světové války nesla ulice název **Dechanteigasse**.

Název ulice	Významová motivace
Děkanská ulička	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází

Dlouhá

Tato ulice vznikla již při zakládání města a svůj název získala proto, že je nejdelší ulicí ve vnitřním městě. Víne se od Pasovské (Horní) brány podél jižního parkánu⁸ města. V berním rejstříku z roku 1590 se objevuje první název této ulice – **Dlouhá ulice**. Vzhledem k tomu, že ulice vedoucí kolem severního parkánu města byla pojmenována jako **Horní**, byla tato ulice v 18. století přejmenována na **Dolní**. Setkat se můžeme též s německým ekvivalentem **die untere Gasse**. S názvem **Hintere Gasse** (Zadní ulice) se

---

⁸ Prostor mezi domy a městskou nebo hradní zdí; hradební příkop; menší hradba kolem příkopu (ÚJČ, © 2016).

můžeme setkat v plánu města z roku 1837. Na uliční tabulce z roku 1894 zaznamenáváme název **Langegasse**. Po roce 1918 se začal používat též český název **Dlouhá ulice**. Během druhé světové války se používala německá varianta a po roce 1945 se opět přešlo k českému pojmenování.

Ulic nazývajících se *Dlouhá* je v České republice dalších 78.

Název ulice	Významová motivace
Dolní	Orientační název – orientace – poloha
Zadní	Orientační název – orientace – poloha
Dlouhá	Orientační název – vlastnost – charakter

Dolní brána

Tato krátká ulice procházející oběma částmi Písecké (Dolní) brány spojuje Malé náměstí s náměstím Kostelním. Zástavba zde probíhala kolem roku 1836. Prostor pro stavbu domů byl uvolněn po zbourání barbakánu, který již neplnil svou obrannou funkci. Pojmenováním **Dolní brána** (*Unteres Tor*) býval označen na katastrální mapě malý úsek od brány samotné po Kostelní náměstí. Krom této katastrální mapy není název této ulice nikde uveden.

Název ulice	Významová motivace
Dolní brána	Orientační název – orientace – poloha

Horní

Ulice vedoucí od bývalé Pasovské brány podél hradby města k bráně Dolní byla vytvořena již při zakládání města a s náměstím ji spojovaly tři menší uličky. Jako první název nesla tato ulice podle berňových rejstříků z roku 1590 jméno **První ulice**. Až v 18. století se můžeme setkat s názvem českým **Horní ulice** a německým **Obere Gasse**. V plánu města z roku 1837 je brána ulice stále ještě jako jedna s názvem **Obere Gasse**,

o pár let později začala být však pojímána jako dvě různé ulice a to **Obere Gasse** linoucí se od Pasovské brány k uličce Klášterní a **Neumann Gasse** vedoucí k Dolní bráně. Po roce 1918 začal být používán i český ekvivalent **Horní ulice**. Až do roku 1990 se tento název vztahoval i na ulici Neumannovu.

Ulic nazývajících se *Horní* je v České republice dalších 62.

Název ulice	Významová motivace
První	Orientační název – vlastnost – význam
Neumann Gasse	Honorifikační název – osobnost regionálního významu
Horní	Orientační název – orientace – poloha

Husova

I tato ulice vznikla již při založení města, avšak původně vycházela přímo z Velkého náměstí. Po vestavbě řady domů, o které bylo hovořeno již výše, došlo ke zmenšení náměstí a z Husovy ulice se stala ulice vedlejší, protože neústila ven z městských hradeb. Až po již zmiňovaném požáru v roce 1832 byla proražena Nová brána a Husova ulice se stala třetí ulicí, kterou bylo možné opustit prostor uvnitř hradeb. Už od založení do ní ústily ulice Dlouhá a Věžní. V polovině 19. století, kdy byla Nová brána zbourána zcela, došlo k zastavění dolního konce Husovy ulice přetínající bývalý parkán. Původní označení ulice bylo nejspíše **Široká**. Jako doklad nám slouží název **die breite Gasse** ve spojení s prodejem domu čp. (číslo popisné) 108 koncem 18. století. Velmi pozoruhodné je, že tento dům byl v roce 1745 zaznamenán jako „in der unteren Gasse“ – v Dolní ulici. Vysvětlit si to můžeme dvěma způsoby. První vysvětlení je založeno na tom, že do poloviny 18. století se ulice oficiálně nepojmenovávaly a označovaly se v jen v orientačním smyslu. Takže ulici nad náměstím se říkalo *Horní* a ulici pod náměstím *Dolní*. Tato *Dolní* ulice tedy označovala dnešní ulici Věžní, *Husova* a *Dlouhá*. Druhý způsob vysvětlení je ten, že hned u několika domů v Husově ulici není

zcela jasné, kde měly situovaný hlavní vchod. Tyto domy měly vchody jak z Husovy ulice, tak z ulice Dlouhé, která nesla v 18. století pojmenování *Dolní*.

Podle plánu města nesla tato ulice od roku 1837 název **Schul Gasse**. Podnětem tohoto pojmenování byla přítomnost školy a nižšího gymnázia. V letech 1904 – 1918 došlo nejprve k přejmenování na **Schillerova**, avšak po roce 1918 se vrátil původní název v počeštěné podobě, tedy **Školní**. V období první republiky se části Husovy ulice od vyústění *Dlouhé* ulice po křižovatku se *Zahradní* říkalo **Nová brána**. Znovu k přejmenování došlo za 2. světové války, kdy se ulice jmenovala **Hermann Göring Strasse** podle představitele Německé říše Hermanna Göringa. Po skončení války se opět přešlo k pojmenování **Školní ulice**. Tento název se udržel do 20. března 1947, kdy byl MNV (místním národním výborem) Prachatice zrušen a došlo k dalšímu přejmenování, tentokrát na ulice **Husova**. Podle pověstí totiž v této ulici v domě čp. 71, dnes známém jako Husův dům, žil Jan Hus ve svých školních letech.

Ulic odkazujících svým názvem na Jana Husa je v České republice dalších 180.

Název ulice	Významová motivace
Široká	Orientační název – vlastnost – charakter
Schillerova	Honorifikační název – osobnost mezinárodního významu
Školní	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází
Hermann Göring Strasse	Honorifikační název – osobnost mezinárodního charakteru
Husova	Honorifikační název – osobnost národního charakteru

Klášterní ulička

Podobně jako ostatní ulice v centru města vznikla taktéž *Klášterní ulička* při zakládání města, kdy sloužila jako spojnice mezi náměstím a *Horní ulicí*. Takovýchto ulic se spojovací funkcí zřejmě existovalo více. Jako doklad slouží slepá ulička mezi čp. 47 a 48 a stopa po uličce mezi čp. 9 a 169. Pouze *Klášterní ulička* se dochovala až dodnes. Záznamy o této uličce máme z roku 1894, kdy se používala německá varianta pojmenování *Klostergässchen*. Bez jakýchkoli změn používáme tento název v počeštěné podobě doposud. Motivací k pojmenování byla přítomnost kláštera milosrdných sester sv. Karla Boromejského založeného v roce 1860. Dnes ulička slouží jako spojnice mezi *Velkým náměstím* a křižovatkou ulic *Hradební, Na Sadech* a *Za Baštou*.

Klášterní ulička	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel
------------------	---

Křišťanova

Tato ulice vznikla, již několikrát výše zmiňovanou, vestavbou bloku měšťanských domů v 2. polovině 15. století. Ve století 18. můžeme narazit na pojmenování *die untere Gasse* nebo *Gasse ober der Kirchen*. Nejde však o oficiální názvy této ulice. Od konce 18. století je používáno označení *Kirchengasse* a po roce 1918 se začíná vyskytovat český ekvivalent *Kostelní ulice*, který platil s výjimkou 2. světové války, kdy se vrátila německá podoba, do roku 1947. V té době dostala ulice na památku Křišťana z Prachatic nové a dodnes platné pojmenování *Křišťanova*.

Název ulice	Významová motivace
Kostelní	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází
Křišťanova	Honorifikační název – osobnost s regionálním významem

Neumannova

První záznamy o této ulici jsou z roku 1894 a je v nich uveden název **Neumann Gasse**. Po první světové válce se ulice stala součástí ulice **Horní (Obere Gasse)** a nesla tak tedy její název, jak dokazují katastrální mapy. Neoficiálně se jí však stále říkalo **Neumann Gasse** či česky **Neumannova ulice**. Za druhé světové války vchází v platnost německá varianta **Obere Gasse**, po osvobození česká varianta **Horní**. V roce 1990 bylo rozhodnuto ulici pojmenovat po prachatickém rodáku a světcí Janu Nepomuku Neumannovi (a tak se jmenuje až do současnosti).

Název ulice	Významová motivace
Horní	Orientační název – orientace – poloha
Neumannova	Honorifikační název – osobnost s regionálním významem

Poštovní

Podobně jako ulice **Křišťanova** vznikla i tato až ve 2. polovině 15. století. Podle dokumentů z roku 1791 existovalo v této ulici na místě dnešního domu čp. 113 malé náměstíčko s kašnou. Snad právě podle toho ulice dostala jméno **Platzgasse**. Díky plánu města z roku 1837 můžeme vyzorovat přejmenování ulice na **Postgasse**. Už z názvu nám může být jasné, že se zde nacházela budova pošty. Po roce 1918 se objevuje český název **Poštovní ulice** a stále se drží, přestože pošta zde už mnoho let není.

Název ulice	Významová motivace
Poštovní	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel

Solní

Při zakládání města vznikla i ulice *Solní* vytvářející hlavní cestu od Pasovské brány na náměstí. V ulici se nacházely masné krámy s funkcí určování bližší lokace domů, bylo-li potřeba. To je důvodem proč název ulice nelze dohledat ani v knihách trhových na domy a není uveden ani v plánech města z let 1837 a 1894. Předpokládá se, že v 19. století byla mezi lidmi označována jako **Pasovská** (*Passauergasse*). Oficiálně se s tímto označením můžeme setkat až na katastrální mapě. Důvod k výběru pojmenování je jednoduchý. Ulice navazuje na silnici směřující k Pasovu, odkud se vozila sůl. Mezi válkami došlo k rozdělení ulice na dvě různé. Od náměstí k rohu zahrady domu čp. 127 šlo o ulici **Pasovská**, odtud dále až ke gymnáziu se jednalo o ulici **Gymnasijní**. Toto dělení se zrušilo za 2. světové války a opět se užíval jeden název a to **Passauerstrasse**. Česká varianta, tedy **Pasovská ulice**, se používala do roku 1947. Tehdy došlo k rozhodnutí pojmenovat úsek od náměstí po hranice města ve směru na Pasov **Na Zlaté stezce**. Označení **Solní** v roce 1968 získala část ulice procházející historickým jádrem.

Název ulice	Významová motivace
Pasovská	Orientační název – orientace – směr
Na Zlaté stezce	Orientační název – anoikononymum
Solní	Orientační název – reklamní

Věžní

Věžní ulice při svém vzniku přímo ústila do náměstí, po již několikrát výše zmiňované vestavbě bloku domů se stala vedlejší ulicí centra města. První zmínky o této ulici jsou z roku 1728 a souvisí s prodejem domu čp. 55. Název, který je zde uveden, zní „**dolejší ulice**“. Důvodem tohoto pojmenování bude skutečnost, že dnešní ulice Věžní a Dlouhá tvořily protiváhu ulici Horní svým položením vůči náměstí a vysloužily si tak tedy označení **dolejší**. Z dalšího dokumentu o prodeji domu taktéž čp. 55 z roku 1809 víme o přejmenování ulice na název **Dechanteigasse**. Na plánu města z roku 1837 se

můžeme taktéž setkat s označením **Dechantei Gasse**. Další změnu prodělala ulice koncem 19. století, kdy získala jméno **Turm-gasse**. Český protějšek **Věžní ulice** se používal od roku 1918. Za 2. světové války došlo opět k přejmenování, tentokrát na **Kernstockgasse** na počest německého básníka a kněze Otokara Kernstocka, jelikož jeho otec se narodil v této ulici. Po válce se ulici vrátilo jméno **Věžní** a zůstalo jí doposud.

Název ulice	Významová motivace
dolejší	Orientační název – orientace - poloha
Dechanteigasse	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel
Kernstockgasse	Honorifikační název – osobnost regionálního významu
Věžní	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází

7.2 Předměstí

Bavorská

Jde o kratší ulici spojující ulici *náměstí Přátelství* s pečovatelským domem pro seniory Domov Mistra Křišťana. Název ulice získala 5. 11. 2001 na zasedání zastupitelstva města.

Název ulice	Významová motivace
Bavorská	Honorifikační název – zeměpisné místo

Borová

Borová ulice vychází z ulice *Na Sadech* a je s ní souběžná. Kolmo ústí do ulice *U Studánky*. Konkrétní datum přidělení názvu ulice není znám.

Název ulice	Významová motivace
Borová	Orientační název – rostlinný – strom

Březanova

Březanova ulice bez jediného čísla popisného se vyskytuje v areálu bývalých kasáren. Line se od *Kasárenské* ulice souběžně s *Rožmberskou* a *Menšíkovou* a ústí do ulice *Vilémovy*. V září roku 1998 byly udělovány názvy nově vzniklým ulicím v znovuoživeném areálu bývalých kasáren a tehdy dostala své jméno i ulice *Březanova*. Název byl vybrán na památku známého kronikáře posledních Rožmberků Václava Březana.

Název ulice	Významová motivace
Březanova	Honorifikační název – osoba regionálního významu

Budovatelská

Jde o ulici nad základní školou v *Národní* ulici, se kterou je částečně souběžná. Ulice dostala název již v roce 1987. Tehdy jí ale ještě chyběla zástavba, se kterou se ovšem na jejím severním okraji počítalo. Skupinová výstavba rodinných domů se rozmohla hojně v 90. letech 20. století.

Název ulice	Významová motivace
Budovatelská	Reklamní název

Černohorská

Ulice vznikla na začátku 70. let 20. století a tvoří spojku mezi ulicemi *Lesní* a *Sokolovská*. Při západním okraji ulice jsou rodinné řadové domy, východní stranu tvoří tři bytové domy a dále na sever samostatné domy rodinné. Jméno ulice dostala v roce 1976 a motivací k pojmenování byla Černá hora, která se tyčí nad městem.

Název ulice	Významová motivace
Černohorská	Orientační název – orientace – směr

Česká

Česká ulice vycházející z *Husinecké* a ústící do kruhového *náměstí Přátelství* vznikla při výstavbě čtvrtého bytového okrsku mezi léty 1972 – 1978. V roce 1977 bylo rozhodnuto o pojmenování celého sídliště na *čtvrť Říjnové revoluce* a v rámci toho dostala tato ulice název **Rogačevská**. Motivací pojmenování byly družební styky Prachatic s Rogačevem v Bělorusku. Současné jméno, tedy **Česká**, dostala ulice v roce 1990.

Název ulice	Významová motivace
Rogačevská	Honorifikační název – zeměpisné místo
Česká	Honorifikační název – zeměpisné místo

Dělnická

Znát ji můžeme i pod názvy **Dělnická kolonie**, nebo **Nová dělnická třída**. Jedná se o odbočku z *Krumlovské* ulice přecházející v polní cestu směřující k lázním sv. Markéty. V seznamu ulic z let 1936 – 1938 se nachází pod jménem **Krumlovská dělnická kolonie**.

Krátký čas po válce došlo k opravě seznamu a tam je ulice nově uvedena jako **Dělnická čtvrť**. V dalším seznamu tentokrát z let 1969 – 1974 se setkáme s názvem **Dělnická**

kolonie. Protože název ulice není v žádném z plánů ani map města uveden, oficiálně se s ním setkáváme až na začátku 90. let 20. století ve znění **Dělnická**.

Název ulice	Významová motivace
Dělnická	Orientační název – zaměstnání obyvatel prostoru

Družstevní

Po požáru města v roce 1832 vznikla probouráním hradeb Nová brána a s ní i nová ulice plnící funkci již třetí výpadové ulice z centra města. Tehdy šlo o jednu dlouhou ulici, která se dnes dělí na *Husovu* a *Družstevní*. Poprvé jsme se s názvem ulice mohli setkat na plánech města z roku 1837, kde je uveden ve znění **Neuthorgasse (Novobranská)**, poněvadž ulice vycházela od Nové brány. V seznamu ulic z roku 1894 ani v katastrální mapě se její název neobjevuje. Někdy totiž bývá označována jako *Školní*, jindy zase jako *Nádražní*. Za 2. světové války nesla jméno **Bahnhofstrasse**, protože *Nádražní* ulice byla jejím pokračováním. Po konci války se používalo pojmenování **Školní** a od roku 1947 do 1968 **Husova**, protože šlo o pokračování dnešní *Husovy* ulice. Dne 2.4. 1968 rozhodla rada Městského národního výboru o přejmenování části *Husovy* ulice vedoucí od křižovatky se *Zahradní* ulicí po vyústění do nově vzniklé *Fučíkovy* na ulici **Družstevní**. Důvodem tohoto pojmenování byla přítomnost okresní zemědělské správy a okresního výboru Svazu družstevních rolníků.

Ulic nazývajících se *Družstevní* je v České republice dalších 146.

Název ulice	Významová motivace
Novobranská	Orientační název – orientace – směr
Bahnhofstrasse	Orientační název – významný objekt, ke kterému ulice směřuje
Školní	Orientační název – významný objekt,

	který se v ulici nacházel
Husova	Honorifikační název – osobnost národního významu
Družstevní	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel

Duhová

Duhová ulice je rovnoběžná s ulicí *Slunečnou* a ulicí *Javorovou*. Převážně jde o zástavbu rodinných domů. Název dostala 23. června 2003 při příležitosti zasedání městského zastupitelstva.

Název ulice	Významová motivace
Duhová	Orientační název – barva

Esovitá

Ulici, spojující ulice *Ke Střelnici* a *Oseckou*, byl přidělen název městským zastupitelstvem 21. září 1998. Její typický esovitý tvar se stal motivací k volbě pojmenování.

Název ulice	Významová motivace
Esovitá	Orientační název – vlastnost – tvar

Horní náměstí

V tomto areálu bývalých kasáren bývávalo nástupiště 62. motostřeleckého pluku. Tento pluk zde sídlil od 1. října 1958 do 1. listopadu 1991. Prostor se nachází mezi ulicemi *Rudolfova*, *Menšíkova* a *Kasárenská*. Nenajdeme zde žádné číslo popisné, jedná

se jen o velké veřejné parkoviště. *Horní náměstí* získalo své pojmenování 5. listopadu 2001 na zasedání městského zastupitelstva.

Název ulice	Významová motivace
Horní náměstí	Orientační název – orientace - poloha

Hradební

Ulice se line podél městských hradeb od Štěpánčina parku po vyústění do *Malého náměstí*. Ulice nebyla vždy brána jako jedna, tak je tomu až od roku 1968. První dvě části ulice vznikly při vytvoření horního a dolního předměstí. Tato předměstí se rozrůstala hned třemi směry od hradeb. Prvním severním směrem je dolní předměstí, v druhém jižním a jihovýchodním směru se nachází horní předměstí a východním směrem se objevují zpočátku jen izolované dvory. Největší nárůst předměstí byl zaznamenán ve směru severním a jižním, což je pochopitelné vzhledem k orientaci průtahu městem. Do 19. století západním směrem nedocházelo k nějaké větší zástavbě, byla zde jen okružní polní cesta objevující se i na plánu z roku 1837. V roce 1750 byla v Prachaticích zřízena městská garda a pro její účely postavena střelnice. Tyto okolnosti vedly k zvýšení důležitosti jedné části okružní polní cesty vycházející od Pasovské brány. Proto se na katastrální mapě objevil pro úsek od Pasovské brány po dnešní křižovatku ulic *Hradební* a *SNP* název **Na střelnici** (*Schiesstattgasse*). Úsek ulice vycházející z *Malého náměstí* byl na plánu z roku 1837 zakreslen jako kratičká ulice nesoucí název *Eiskellergasse*. Na důležitosti nabyla po vybudování kasáren, které byly 15. září 1875 obsazeny 18. praporem polních myslivců. V tom okamžiku vzniklo pojmenování *Kaserngasse*, doložené v roce 1894. Šlo o parcelu č. (číslo) 1511/35. I během 2. světové války se používalo označení *Kaserngasse*. Jediná změna, ke které za války došlo, byla výstavba nových kasáren pro jednotky wehrmachtu a vzniklo tak prodloužení této ulice západním směrem. Do té doby nezastavěná část dnešní *Hradební* ulice od čp. 160 k čp. 163 neměla do konce 50. let 20. století označení a znát jsme ji mohli jen z nákresů pod číslem parcely 1514. V říjnu 1938 byla ulice *Na střelnici* přejmenována na *Buchsbaumstrasse* podle Hanse Buchsbauma, rakouského stavitele ztotožňovaného s Janem z Prachatic. Na konci války se ulice přejmenovává na

Střelnickou ulici, ale toto pojmenování jí dlouho nevydrží. Již v roce 1947 se znovu mění název a to na ulici **Hradební** včetně jejího prodloužení o parcelu 1514. V roce 1968 Městský národní výbor rozhodl o pojmenování celé komunikace na **Hradební**. Jde o tradiční historický název, který můžeme najít v centrech mnoha dřívějších středověkých měst.

Název ulice	Významová motivace
Na střelnici	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel
Kasarengasse	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel
Buchsbaumstrasse	Honorifikační název – osobnost s regionálním významem
Střelnická	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel
Hradební	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází

Husinecká

Z cesty vedoucí z Prachatic do Husince vznikla ulice *Husinecká*, která dnes vychází z kruhové křižovatky ulic *Pivovarská* a *Kasárenská*. Na plánu města z roku 1837, ani na seznamu ulic z roku 1894, není zaznamenána, jelikož tehdy nebyla vzhledem k nepřítomnosti zástavby považována za ulici. Na katastrální mapě najdeme označení ulice **Sv. Trojice** (*Dreifaltigkeitstrasse*). Neoficiálně však byla ulice nazývána *Husinecká*. 24. října 1938 došlo k přejmenování na **Wahlstrasse** (*Volební ulice*). Tento název používali prachatičtí Němci od voleb v roce 1935, jelikož čeští dělníci pracující na výstavbě husinecké přehrady touto ulicí přicházeli do Prachatic k volbám. Od roku 1945 do roku 1947 se opět používalo označení ulice **Sv. Trojice**. Setkat jsme se mohli

ale i s pojmenováním **Na přehradu** či **Přehradní**. 20. března 1947 se název mění na **Husinecká**.

Název ulice	Významová motivace
Sv. Trojice	Honorifikační název – osobnost mezinárodního významu
Wahlstrasse	Orientační název – vlastnost – funkce
Husinecká	Orientační název – orientace – směr

Chelčického

Jako jedna ze dvou ulic takzvané české kolonie vznikla ve 30. letech 20. století dnešní ulice *Chelčického*, tehdejší **Slepomlýnská** (*Blindmühlgasse*). Motivací k volbě názvu byla přítomnost mlýna ležícího pod touto ulicí. Na plánech města z let 1938 – 1945 není název ulice uveden, jelikož 24. října byla celá česká kolonie přejmenována na **Grenzsiedlung** (*Hraniční kolonie*). 20. března 1947 získala ulice podle vyhlášky Místního národního výboru pojmenování **Chelčického** na počest Petra Chelčického, známého myslitele a reformátora.⁹

Název ulice	Významová motivace
Slepomlýnská	Orientační název – významný objekt, k němuž ulice směřuje
Chelčického	Honorifikační název – osobnost národního významu

⁹ Ulice *Chelčického* získala název podobně jako ulice *Husova*, *Křišťanova* a *Žižkova* na památku důležitých jihočeských rodáků spojených s husitskou dobou.

Italská

Od jara roku 1979 vyrůstal pátý bytový okrsek a ulice *Italská* byla jednou z jeho prvních ulic. 15. 12. 1980 byl ulici přidělen název **Rudoarmějců**. Označení **Italská** získala 29. 1. 1991. Motivací k pojmenování byla připomínka družebních styků s italským městem Impruneta.

Název ulice	Významová motivace
Rudoarmějců	Honorifikační název – instituce
Italská	Honorifikační název – zeměpisné místo

Jabloňová

Jedná se o slepou uličku, která měla zpočátku podobu spíše jen polní cesty směřující k rodinným domům. Je souběžná s částí *Soumarské* ulice a název získala v roce 1984.

Název ulice	Významová motivace
Jabloňová	Orientační název – rostlinný – strom

Jánská

Tato ulice se nachází v blízkosti vnitřního města a vznikla při již výše zmíněné výstavbě předměstí jako kolmá ulice k výpadové silnici na Volary. První zmínku o *Jánské* ulici nalezneme v plánu města z roku 1837. V plánu je uveden název ulice **Jánská**, dodatečně se však vepsal i německý ekvivalent **Johanisgasse**. Od roku 1894 je německá varianta **Johannesgasse** používána primárně. Důvodem pojmenování je kaple sv. Jana Nepomuckého stojící v ulici. Vedle této kaple se nachází ještě jedna se stejným zasvěcením pod Dolní bránou, proto tato ulice, spojující obě kaple, nese název *Jánská*. Za první republiky jsme se mohli setkat jak s českou variantou **Jánská**, tak s německou **Johannesgasse**. Na začátku 2. světové války byla tato ulice stejně jako ulice *Zahradní* přejmenována na **Bayreutherstrasse**. Název byl vybrán jako připomenutí města

Bayreuth, hlavního města říšské župy Bayerische Ostmark, kam byly Prachatice včleněny. Na konci války dostala ulice zpět svůj název **Jánská**, který je používán do současnosti.

Název ulice	Významová motivace
Bayreutherstrasse	Honorifikační název – zeměpisné místo
Jánská	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází

Javorová

Ulice se nachází nad jižním okrajem bývalých kasáren mezi ulicemi *Duhová* a *Lísková*. Název dostala na zasedání městského zastupitelstva dne 23. června 2003.

Název ulice	Významová motivace
Javorová	Orientační název – rostlinný – strom

Kasárenská¹⁰

V roce 1968 bylo jako *Kasárenská* ulice označeno spojení od Žižkových kasáren k novým kasárnám včetně ulice *Nad kasárny* a části komunikace od křižovatky ulic *Pivovarská* a *Husinecká* zpět k Žižkovým kasárnám. Ulice tak měla podobu téměř uzavřeného čtyřúhelníku. Již v roce 1950 se usneslo plenární zasedání Místního národního výboru na změně názvu na *Dukelskou* ulici. Tento název však nikdy nevešel v platnost.

Změny pojmenování pro jednotlivé části ulic probíhaly 21. září 1998. Komunikaci od kruhové křižovatky v *Pivovarské* ulici zůstal název *Kasárenská* ulice, navíc k ní ještě přibyl úsek procházející areálem bývalých kasáren. Označení *Starokasárenská* bylo

¹⁰ O původní *Kasárenské* ulici více v oddílu o *Hradební* ulici.

přiděleno části před starými kasárny a části ulice procházející nad objektem starých kasáren. Dnes se této ulici říká *Za Baštou*.

Název ulice	Významová motivace
Kasárenská	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel

Kaštanová

Jako jedna z obvodových ulic vznikla tato ulice při výstavbě sídliště Pod Lázněmi. Ulice *Lázeňská* prochází prostředkem tohoto sídliště, zatímco ulice *Topolová* a *Kaštanová* vytváří jeho obvod. Název *Kaštanová* byl přijat městským zastupitelstvem 2. 10. 1984.

Název ulice	Významová motivace
Kaštanová	Orientační název – rostlinný – strom

Ke Střelnici

Ulice *Ke Střelnici* navazuje na ulici *Pivovarskou*. Z ní samotné pak vycházejí ulice *Spojovací*, *Okrouhlá*, *Esovítá* a *Přímá*. Jejím pokračováním je bývalá tanková cesta dříve sloužící k vyvedení tanků z kasáren. Název jí byl přidělen na zasedání městského zastupitelstva 21. září 1998.

Název ulice	Významová motivace
Ke Střelnici	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel

Kopretinová

Jde o ulici souběžnou s částí ulice *Pod Cvrčkovem* a vycházející z křižovatky ulic *Polní* a *Luční*. Název ulici přidělilo městské zastupitelstvo dne 23. června 2003. V Prachaticích se vyskytuje mnoho podobných pojmenování patřících do botanické skupiny.

Název ulice	Významová motivace
Kopretinová	Orientační název – rostlinný - květina

Krátká

Krátká ulice spojuje ulici *Přímou* s *Esovitou*. Díky tomu, že s ulicí *Bavorská* patří mezi nejkratší ulice Prachatic, právem si vysloužila pojmenování *Krátká*.

Ulic nazývajících se *Krátká* je v České republice dalších 212.

Název ulice	Významová motivace
Krátká	Orientační název – vlastnost – charakter

Krumlovská

V současnosti jde o výpadovou ulici postupně přecházející v silnici směr Chroboly a Český Krumlov. Ulice se dělí na dvě různé části podle toho, jak se vyvíjela. Mladší část začíná u kruhové křižovatky ulic *Zahradní*, *Jánská* a *Slámova* a končí u křižovatky s ulicí *U Stadiónu*. Druhá podstatně starší část (vznikla z původní Krumlovské silnice) pokračuje od této křižovatky až na pomezí města. Tato druhá část je vyznačena už na plánu města z roku 1837, zatímco ta mladší vznikla až v 2. polovině 19. století při výstavbě Jungbauerovy továrny. Na katastrální mapě je tato mladší část označena jako ***Jateční ulice (Schlachthofstrasse)***. Motivací k výběru názvu byla přítomnost městských jatek zrušených v roce 1963. Tento název se, kromě malé přestávky během 2. světové války, kdy se pro ulici používalo označení ***Strasse der SA***, udržel až do roku 1968. Tehdy bylo rozhodnuto o přejmenování obou částí na ulici ***Krumlovská***.

Název ulice	Významová motivace
Jateční	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel
Strasse der SA	Honorifikační název – instituce
Krumlovská	Orientační název – orientace – směr

Lázeňská

Lázeňská ulice, podobně jako předchozí ulice, se vyvíjela ve dvou etapách. První část ulice začínající u budovy gymnázia vznikla ve 2. polovině předminulého století. Jelikož ulice měla funkci spojky mezi městem a Lázněmi sv. Markéty, volba pojmenování byla jasná. Dle uličních tabulek z roku 1894 se pro tuto ulici používala německá varianta **Badhausgasse**. Z cesty spojující město s německou kolonií a Lázněmi sv. Markéty vznikl druhý úsek *Lázeňské* ulice. Ve 30. letech 20. století se obě části ulice označují názvy **Lázeňská ulice** či **Bad Gasse**. V době okupace se německá varianta používá pro část ulice od budovy gymnázia po dům čp. 255/II. Odtud po německou kolonii se ulici říkalo **Hans-Knirsch-Weg**. Hans Knirsch byl německým poslancem Národního shromáždění. Po válce se vrací jméno **Lázeňská** pro oba úseky ulice.

Název ulice	Významová motivace
Hans-Knirsch Weg	Honorifikační název – osobnost mezinárodního významu
Lázeňská	Orientační název – významný objekt, k němuž ulice směřuje

Lázně

Název *Lázně*, i přesto, že nebyl nikdy oficiálně přidělen, se obvykle používá pro část komunikace začínající u křižovatky na silnici č. 141 a končící u křižovatky lesních cest, včetně všech cest na území Lázní sv. Markéty.

Lázně sv. Markéty vybudoval s podnikatelským záměrem Anton Pachelhofer a započal tím lázeňský rozkvět města. Roku 1910 připadly lázně do vlastnictví Spolku Němců v Čechách. Význam lázní se výrazně snížil po roce 1918 a po 2. světové válce se budovy bývalých lázní používaly už jen k rekreaci odborářů.

Název ulice	Významová motivace
Lázně	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází

Lesní

Zprvu šlo jen o obyčejnou polní úvozovou cestu. Komunikace vycházející z ulice SNP nabyla na významu až po výstavbě ulic *Na Sadech*, *Pod Cvrčkovem* a *Černoorská*. Název *Lesní* jí byl oficiálně přidělen roku 1968.

Ulic nazývajících se *Lesní* je v České republice dalších 135.

Název ulice	Významová motivace
Lesní	Orientační název – rostlinný – strom

Liliová

Ulice, která vznikla na konci 50. let 20. století při výstavbě sídliště v *Hradební* ulici, nenesla do roku 1968 žádné jméno. Tehdy jí byl vybrán na plenárním zasedání Městského národního výboru název *Obránců míru*. Přejmenována na název *Liliová* byla ulice roku 1991. Motivací k výběru pojmenování se stala souběžná ulice *Růžová*.

Název ulice	Významová motivace
Obránců míru	Honorifikační název – instituce
Liliová	Orientační název – rostlinný - květina

Lipová

Jedná se o ulici souběžnou s ulicí *Pod Lázněmi*. Vzhledem k tomu, že se ulice nachází v těsné blízkosti lázní, byla kdysi neoficiálně nazývána **Kolonie pod Lázněmi**. Svě oficiální pojmenování **Lipová** získala roku 1984.

Ulic nazývajících se *Lipová* je v České republice dalších 99.

Název ulice	Významová motivace
Kolonie pod Lázněmi	Orientační název – orientace – poloha
Lipová	Orientační název – rostlinný – strom

Lísková

Slepá ulice *Lísková* se nachází nad jižním okrajem bývalých kasáren a je rovnoběžná s ulicemi *Javorová* a *Duhová*. Název získala na zasedání městského zastupitelstva dne 5. prosince roku 2008.

Název ulice	Významová motivace
Lísková	Orientační název – rostlinný – strom

Luční

Do *Luční* ulice, odbočující z ulice *Volovická*, ústí ulice *Polní*. Vyskytuje se v ní jen pět rodinných domů. Pojmenování jí bylo přiděleno 23. června 2003.

Ulic nazývajících se *Luční* je v České republice dalších 163.

Název ulice	Významová motivace
Luční	Orientační název – rostlinný – květina

Malé náměstí

V době růstu dolního předměstí vznikl zbouráním barbakánu nový volný prostor vhodný k zástavbě. Svou konečnou podobu získalo náměstí na konci 18. století. Z náměstí vyústovaly ulice *Zahradní*, *Krumlovská*, *Vodňanská*, *Svatopetrská*, *U studánky*, *Pivovarská* a dnešní *Hradební* (původní *Kasárenská*). *Malé náměstí* se stalo, z hlediska dopravy, mnohem rušnější než *Velké náměstí*.

Poprvé se s názvem **Ortsplatz** setkáváme na plánu města z roku 1837. V seznamu ulic z roku 1894 však můžeme vidět i pojmenování **Spitalplatz**, podle městského špitálu sídlícího v jednom z domů na tomto náměstí. Podle katastrální mapy došlo po 1. světové válce k přejmenování na **Malé náměstí (Vorstadt Platz)**.¹¹ Za 2. světové války bylo náměstí přejmenováno na **Konrád Henlein Platz** podle vůdce sudetských Němců. Po konci války se navrátil název Malé náměstí a ten byl používán do roku 1954. Tehdy Místní národní výbor rozhodl o změně na **náměstí Československé armády**. Jelikož na tabulce označující náměstí bylo uvedeno NÁMĚSTÍ ČSA, a to byla též zkratka Československých aerolinií, název byl roku 1990 změněn zpět na **Malé náměstí**, aby nedocházelo k případným nedorozuměním.

Název ulice	Významová motivace
Spitalplatz	Orientační název – významný objekt, který se na náměstí nacházel
Konrád Henlein Platz	Honorifikační název – osobnost mezinárodního významu

¹¹ Někteří původní obyvatelé mluvili o *Malém náměstí* neoficiálně jako o *Skandál placu*, jelikož právě zde docházelo velmi často k slovním napadením mezi občany.

Náměstí Československé armády	Honorifikační název – instituce
Malé náměstí	Orientační název – vlastnost – charakter

Menšíkova

Ulice se nachází v prostoru bývalých kasáren. Jméno dostala podle Jakuba Menšíka z Menštejna, který měl v jednom z prachatických domů své sídlo.

Název ulice	Významová motivace
Menšíkova	Honorifikační název – osobnost regionálního významu

Mírová

Jedna z novějších ulic spojující ulici *Národní* se základní školou. Název získala v roce 1987.

Ulic nazývajících se *Mírová* je v České republice dalších 123.

Název ulice	Významová motivace
Mírová	Honorifikační název – abstraktní pojem

Mlýnská

Ulice začíná u křižovatky ulic *Nemocniční* a *Rumpálova*. Původně se jednalo o vozovou cestu spojující Prachatice se třemi mlýny a pokračující přes Městskou Lhotku až do Hracholusk. Vzhledem k tomu, že z ní vycházela cesta do Žernovic, říkávalo se jí **Žernovická**. Na konci 50. let 20. století, v souvislosti s rekonstrukcí lomu na Kobylí hoře, byla vystavěna nová komunikace, která spojovala Prachatice s lomem a později i s obcí Žernovice. Tím pádem původní *Žernovická* (dnešní *Mlýnská*) ulice přišla o svou

funkci spojky města s Žernovicemi a roku 1968 byla přejmenována Městským národním výborem na ulici **Mlýnská**.

Ulic nazývajících se *Mlýnská* je v České republice dalších 99, jelikož pro někdejší středověká města je tento název velmi častý.

Název ulice	Významová motivace
Žernovická	Orientační název – orientace – směr
Mlýnská	Orientační název – významný objekt, k němuž ulice vede

Moravská

Ulice bez jediného čísla popisného spojuje ulici *náměstí Přátelství* s ulicí *Italská*.

Název ulice	Významová motivace
Moravská	Honorifikační název – zeměpisné místo

Na Sadech

Ulice vznikala od konce 50. let 20. století při výstavbě předměstí v jeho západní a jihozápadní části. Na konci 60. let 20. století byla jako ulice *Na Sadech* brána dnešní ulice *Sokolovská*, dnešní *SNP* a část dnešní ulice *Na Sadech* (od křižovatky s dnešní *Sokolovskou* ke křižovatce s dnešní ulicí *Lesní*). V současnosti ústí ulice *Na Sadech* do ulice *Hradební*.

Název ulice	Významová motivace
Na Sadech	Orientační název – orientace – poloha

Na Stráni

Ulice *Na Stráni* souběžná s ulicí *Na Vyhlídce* nenesla dlouhou dobu žádné pojmenování. Na konci 50. let 20. století se ulici s řadou rodinných domků začalo říkat sídliště *Na Skalce*. Dnes platný název jí byl přidělen v dubnu roku 1968.

Název ulice	Významová motivace
Na Stráni	Orientační název – orientace – poloha

Na Vyhlídce

Ulice vznikla na přelomu 20. a 30. let 20. století při výstavbě české kolonie. Nacházela se konkrétně v místech zvaných Horní česká kolonie.¹² Na katastrální mapě lze ulici vyhledat, název tam však uveden není. Pojmenování *Na Vyhlídce* dostala roku 1947.

Ulic nazývajících se *Na Vyhlídce* je v České republice dalších 76.

Název ulice	Významová motivace
Na Vyhlídce	Orientační název – orientace – poloha / reklamní

Nad Kovárnou

Jedná se o velmi krátkou a slepou ulici ústící z ulice *Husinecká*. Pojmenování bylo vybráno vzhledem k přítomnosti nedaleké hospody ve Starých Prachaticích známé pod označením Kovárna. Oficiálně vešel název *Nad Kovárnou* v platnost 6. března 2000.

Název ulice	Významová motivace
Nad Kovárnou	Orientační název – orientace – poloha

¹² Dolní česká kolonie byla tvořena ulicemi Chelčického a U Hvězdárny (názvy jsou uvedeny v dnešní podobě).

Nádražní

Dnešní *Nádražní* ulici nesmíme ztotožňovat s původní *Nádražní* ulicí, která se rozprostírala mimo jiné i na v současnosti zastavěném území (sídliště *Pod Hradbami* a *Slámova* ulice). Od 60. let minulého století se pojmenování *Nádražní* používá jen pro zbývající část té původní ulice začínající u křižovatky pod nemocnicí, vedoucí kolem autobusového nádraží až k železniční stanici Prachatice.

Ulic nazývajících se *Nádražní* je v České republice dalších 222.

Název ulice	Významová motivace
Nádražní	Orientační název – významný objekt, k němuž ulice směřuje

Národní

V místech dnešní *Národní* ulice se od roku 1987 rozprostíraly dvě ulice spadající do pátého bytového okrsku. Šlo o ulici ***Vítězného února*** a ulici ***Lidových milicí***. Ulice *Vítězného února* ústila z ulice *Pivovarská* a stáčela se východním směrem. Jejím pokračováním pak byla ulice *Lidových milicí*. Městský národní výbor došel 19. února 1990 na plenárním zasedání k rozhodnutí ulice sloučit do jedné a tu pojmenovat ***Národní***.

Název ulice	Významová motivace
Vítězného února	Honorifikační název – historická událost
Lidových milicí	Honorifikační název – instituce
Národní	Honorifikační název – abstraktní pojem

Nebahovská

Z části silnice, která spojuje Prachatice s vesnicemi Zdenice a Nebahovy, vznikla v 60. letech minulého století ulice *Nebahovská*. Když byl v 80. letech 20. století zahájen provoz nové nemocnice, význam této ulice výrazně vzrostl.

Název ulice	Významová motivace
Nebahovská	Orientační název – orientace – směr

Nemocniční

Při vzniku *Nemocniční* ulice spojovala ulici *Vodňanskou* s *Nádražní*. Na důležitosti nabyla při otevření nemocnice v roce 1906. Za první republiky byla ulice známá jak pod českým názvem **Nemocniční**, tak pod německým protějškem **Krankenhausstrasse**. Tato německá verze se udržela i během okupace. Po osvobození se ulici vrátila česká varianta názvu, která se používá až do současnosti. Po zbourání zdi kolem staré nemocnice se staly vchody do budovy přístupné z *Mlýnské* ulice. Aby nemuselo dojít ke změnám adresy lékařských ordinací sídlících ve staré nemocnici, rozšířila názvoslovná komise platnost názvu i pro část od křižovatky s *Vodňanskou* po odbočku do *Rumpálovy* ulice.¹³

Název ulice	Významová motivace
Nemocniční	Významný objekt, k němuž ulice směřuje

Nová

Ulice vznikla na konci 20. let 20. století jako spojka ulice *Jateční* (dnešní *Krumlovské*) s *Německou* kolonií (dnešní kolonií Pod Lázněmi). V období mezi válkami byl pro ulici užíván dvojjazyčný název **Nová / Neugasse**. Za 2. světové války se název změnil na

---

¹³ Nemocniční ulice tak patří do skupiny ulic se zavádějícím názvem. V Poštovní se nenachází pošta, v Kasárenské nenajdeme kasárna, v Pivovarské pivovar také není a v ulici Požárníků nesídlí hasiči.

Schlageter Weg, což se překládá jako *Jateční cesta*. Po konci války se vrací označení **Nová** a drží se až dodnes.

Ulic nazývajících se *Nová* je v České republice dalších 167.

Název ulice	Významová motivace
Schlageter Weg	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel
Nová	Orientační název – vlastnost – stáří

Okrouhlá

Ulice se line od ulice *Ke Střelnici* až k ulici *Pivovarská*. Název jí přidělilo Městské zastupitelstvo 21. září 1998. Motivací k volbě pojmenování se stala její okrouhlá podoba.

Název ulice	Významová motivace
Okrouhlá	Orientační název – vlastnost – tvar

Pivovarská

Ulice nacházející se na Dolním předměstí vznikla z komunikace vedoucí do Osek a Kahova. Na plánu města z roku 1837 je ulice zaznamenána jako **Kahauergasse**, v překladu *Kahovská* ulice. Od roku 1894 nese název **Bräuhausgasse** a od roku 1918 se začíná objevovat český ekvivalent **Pivovarská** ulice. Motivací k výběru pojmenování se stala stavba pivovaru v tomto prostoru. Za 2. světové války bylo užíváno označení **Bräuhaus Strasse** a po jejím konci česká varianta **Pivovarská**. Ta se udržela doposud.

Ulic nazývajících se *Pivovarská* je v České republice dalších 56.

Název ulice	Významová motivace
Kahauergasse	Orientační název – orientace – směr
Pivovarská	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel

Pod Cvrčkovem

Ulice vznikla v souvislosti s výstavbou řadových rodinných domů na konci 70. a začátku 80. let 20. století. Jde o pokračování *Soumarské* ulice od křižovatky s *Volovickou* ulicí. Dále se line od křižovatky s ulicí *U Studánky* přes křižovatky s ulicemi *Lesní* a *Smrková* až po ulici *Na Sadech*, ke které se připojuje. Ulice nevznikla jako celek najednou. První část, po křižovatku s ulicí *Lesní*, byla vystavěna na začátku 80. let 20. století a název získala v roce 1981. Druhá část, k vyústění do ulice *Na Sadech*, se dokončila koncem 80. let 20. století, avšak název dostala již v roce 1984.

Název ulice	Významová motivace
Pod Cvrčkovem	Orientační název – orientace – poloha

Pod Hradbami

Jedná se o část bývalé *Krumlovské* ulice. Svou současnou podobu, kdy spojuje ulici *Družstevní* s ulicí *Zvolenská*, získala na začátku 70. let minulého století.

Název ulice	Významová motivace
Pod Hradbami	Orientační název – orientace – poloha

Pod Lázněmi

Pod tímto názvem jsou označeny ulice dvě, které vznikly při stavbě vilové čtvrti známé pod označením Německá kolonie. První ulice s funkcí spojky ulic *Nová* a *Lázeňská* čítá

pouhých pět rodinných domků. Druhá ulice se nachází za vlakovou kolejí a ústí do ulice *K zastávce*. S názvy těchto ulic se poprvé můžeme setkat na velkém plánu města z poloviny 60. let. Označeny tam jsou jako **Kolonie pod lázněmi**. V pracovním plánu Městského národního výboru je uveden zkrácený název **Pod lázněmi**. Za 2. světové války byla celá kolonie přejmenována na **Knierschsiedlung**, po válce se ulicím vrátil český název **Pod Lázněmi**.

Název ulice	Významová motivace
Pod Lázněmi	Orientační název – orientace – poloha

Pod Skalkou

Nejdříve šlo o krátkou odbočku z *Husinecké* ulice. Na katastrální mapě sice zakreslena byla, název však kvůli nedostatku zástavby nezískala. Pojmenování se objevilo až v 60. letech 20. století na velkém plánu města. Po výstavbě pošty došlo k prodloužení ulice k *Malému náměstí*.

Název ulice	Významová motivace
Pod Skalkou	Orientační název – orientace – poloha

Pod Tratí

Ulice se nachází nedaleko průmyslové zóny. Při výběru názvu její obyvatelé trvali na pojmenování *Pod Libínem*. S přihlédnutím na skutečnost, že se počítalo s další výstavbou rodinných domů nad ulicí, nebylo toto označení přesné, a tak byl ulici 31. března 2004 přidělen výstižnější název *Pod Tratí*.

Název ulice	Významová motivace
Pod Tratí	Orientační název – orientace – poloha

Polní

Tato krátká ulice přímo navazuje na ulici *Sokolovská* v místě jejího křížení s ulicí *Pod Cvrčkovem*. Název získala v říjnu roku 1984.

Název ulice	Významová motivace
Polní	Orientační název – rostlinný

Požárníků

Jedná se o pokračování ulice *Zahradní*. Na plánu města z roku 1837 vyznačena je, avšak bez pojmenování. Přestože její název nebyl uveden ani na katastrální mapě, v povědomí občanů byla známá jako ***Růžová***. Tento název se pro ni používal nejen během let 1918 – 1938, ale i po válce do roku 1968. Tehdy se Městský národní výbor dohodl na pojmenování ulice ***Požárníků***. Důvodem k výběru názvu byla přítomnost veřejného útvaru požárníků. Po přestěhování hasičů do areálu bývalých kasáren se ulice zařadila do skupiny ulic, jejichž název ztratil svůj původní význam.

Název ulice	Významová motivace
Růžová	Orientační název – barva
Požárníků	Orientační název – zaměstnání obyvatel prostoru

Primátorská

Ulice vychází z *Nebahovské*, dále pokračuje souběžně se *Slámovou* a ústí do ulice *U Stadionu*. Název byl vybrán jako vzpomínka na bývalou *Primátorskou* ulici, která tudy procházela před výstavbou sídliště *Pod Hradbami*. Oficiální schválení názvu proběhlo 5. listopadu 2011.

Název ulice	Významová motivace
Primátorská	Orientační název – zaměstnání obyvatel prostoru

Průmyslová I.

Ulice, vycházející z *Krumlovské*, se nalézá na území průmyslové zóny. O názvu bylo rozhodnuto na zasedání městského zastupitelstva 5. listopadu 2001.

Název ulice	Významová motivace
Průmyslová I.	Orientační název – zaměstnání obyvatel prostoru

Průmyslová II.

Jedná se o dlouhou ulici v průmyslové zóně. Je souběžná s *Krumlovskou* ulicí a kolmo do ní ústí ulice *Průmyslová I.* Název dostala též 5. listopadu 2001.

Název ulice	Významová motivace
Průmyslová II.	Orientační název – zaměstnání obyvatel prostoru

Náměstí Přátelství

Náměstí kruhového tvaru se nachází na území bývalé čtvrti **Říjnové revoluce**. V roce 1972 se zde začalo stavět nové sídliště. Obvod náměstí obklopuje deset panelových domů, uprostřed se nachází pivnice Družba a dětské hřiště. Název **náměstí Přátelství** byl náměstí přidělen při příležitosti oslav 60. výročí VŘSR. Názvoslovná komise se rozhodla název ponechat s doporučením přejmenovat okolní ulice podle zemí s prachatickými družebními městy.

Název ulice	Významová motivace
Říjnové revoluce	Honorifikační název – historická událost
náměstí Přátelství	Honorifikační název – abstraktní pojem

Přímá

Ulice se nachází uvnitř oblouku *Osecké ulice*. Ústí z ulice *Ke Střelnici*, s ulicí *Esovitá* ji spojuje ulice *Krátká*. Název získala 21. září 1998.

Název ulice	Významová motivace
Přímá	Orientační název – vlastnost – tvar

Rožmberská

Tuto ulici najdeme v areálu bývalých kasáren, rozprostírá se mezi ulicemi *Na Sadech* a *Pivovarská*. Jméno schválilo městské zastupitelstvo na svém zasedání v září 1998. Názvoslovná komise navrhla název s doporučením pojmenovat všechny ulice v tomto areálu na počest osob z dob, kdy město bylo ve vlastnictví Rožmberků.

Název ulice	Významová motivace
Rožmberská	Honorifikační název – osobnost regionálního významu

Rudolfova

Rudolfova ulice se rozprostírá nad *Horním náměstím*. Název jí byl přidělen v září 1998. Jde o jednu z ulic pojmenovaných jako připomínka osob z dob největší slávy města. Název byl vybrán na počest císaře Rudolfa II, který si od posledního Rožmberka Petra Voka v roce 1601 Prachatice odkoupil.

Název ulice	Významová motivace
Rudolfova	Honorifikační název – osobnost regionálního významu

Rumpálova

Původně šlo o vozovou cestu spojující město se starou cihelnou. Proto se také nejdříve jmenovala **Cihlářská ulice**. Jak byla pojmenována za 2. světové války není zcela jasné. Mohl jí zůstat název *Cihlářská*, mohla nést označení jako ostatní ulice v české kolonii, tedy **Grenzsiedlung**. 20. března 1947 získala název **Maxmiliána Rumpála**. Od 60. let minulého století se používá zkrácený název **Rumpálova**.

Název ulice	Významová motivace
Cihlářská	Orientační název – významný objekt, ke kterému ulice směřovala
Grenzsiedlung	Orientační název – orientace – poloha
Maxmiliána Rumpála	Honorifikační název – osobnost regionálního významu
Rumpálova	Honorifikační název – osobnost regionálního významu

Růžová

Ulice je souběžná s *Liliovou* a je tvořena jen pěti rodinnými dvojdomky. Název získala v dubnu 1968, poté co původní *Růžová* dostala nové pojmenování *Požárníků*.

Ulic nazývajících se *Růžová* je v České republice dalších 64.

Název ulice	Významová motivace
Růžová	Orientační název - barva

Skalka

Toto volné pokračování původní ulice *Svatopetrské* sloužilo jako spojovník s městským hřbitovem umístěným ve Starých Prachaticích. Na katastrální mapě byla označena pod názvem **Pod skalkou (Zum Felsen)**. Začátkem 2. světové války získala, stejně jako původní ulice *Svatopetrská*, nový název **Schillergasse**, podle Friedricha von Schillera, představitele německého klasicismu v literatuře.¹⁴ Po 2. světové válce se ještě nějakou dobu používá název **Pod skalkou**, v 60. letech 20. století dochází k přejmenování na název **Na výsluní**. V současnosti nese ulice jméno **Skalka**.

Název ulice	Významová motivace
Pod skalkou	Orientační název – orientace – poloha
Schillergasse	Honorifikační název – osobnost mezinárodního významu
Na výsluní	Orientační název – reklamní
Skalka	Orientační název – anoikononym

Slámova

Ulice byla vystavěna podle směrného územního plánu z roku 1958. Spolu s ulicí *Zvolenská* tvoří obvod sídliště Pod Hradbami, které se začalo budovat v roce 1960, a tato první etapa výstavby dala vzniknout pěti panelovým domům. To představovalo vznik první části nové *Fučíkovy* ulice. Na plenárním zasedání Městského národního

¹⁴ Již před 1. světovou válkou nechali prachatictí Němci umístit na Skalce pamětní desku s Schillerovým medailónkem. Po 28. říjnu 1918 byla deska odebrána, avšak po záboru Prachatic v říjnu 1938 se objevila příležitost k jejímu navrácení a přejmenování ulic *Skalka* a *Svatopetrská* po Friedrichu von Schillerovi.

výboru v dubnu 1968 byl název upřesněn na **ulici Julia Fučíka**. Mezi obyvateli se rozmohlo označení **Fučíkova** a tento název se objevil i na orientačních tabulkách. Na začátku 70. let 20. století se ulice prodloužila k *Vodňanské* ulici a v roce 1990 přejmenovala na ulice **Sláмова**, podle prvního historiografa Prachatic P. Františka Josefa Slámy.

Název ulice	Významová motivace
Julia Fučíka / Fučíkova	Honorifikační název – osobnost národního významu
Sláмова	Honorifikační název – osobnost regionálního významu

Slepá

Jedná se o slepou ulici ústící ze *Starokasárenské*. Do roku 1998 byla brána jako součást ulice *Kasárenské*, 21. září 1998 schválilo městské zastupitelstvo název *Slepá*.

Název ulice	Významová motivace
Slepá	Orientační název – vlastnost – charakter

Slunečná

Názvem *Slunečná* jsou myšleny tři úseky místní komunikace. Začíná u křižovatky ulic *Pod Cvrčkovem* a *Větrná* a přímo pokračuje k areálu bývalých kasáren. V tomto úseku je na dvou místech zpevněný povrch přerušen. Název ulici přidělilo městské zastupitelstvo, přesné datum není známo.

Název ulice	Významová motivace
Slunečná	Orientační název – reklamní

Smrková

Smrková spojující ulici *Pod Cvrčkovem* s ulicí *Větrná* je souběžná s částí ulice *U Studánky*. Vznikla v 2. pol. 80. let 20. století při výstavbě sídliště Pod Cvrčkovem a název dostala ještě před svým dokončením, konkrétně v říjnu 1984.

Název ulice	Významová motivace
Smrková	Orientační název – rostlinný – strom

SNP

V 60. letech 20. století byla ulice vybudována jako spojka sídliště v ulici *Hradební* s nově budovaným sídlištěm, tehdy známým jako sídliště Na sadech. Ulice získala název ***Na sadech*** ještě před jejím dokončením, a to v dubnu 1968. Podle ulice *Na sadech* pak bylo nazýváno celé sídliště. 27. 6. 1974 došlo k přejmenování tohoto sídliště na čtvrť 30. výročí osvobození. V souvislosti s tím nechali přejmenovat i ulici *Na sadech* na ***Slovenského národního povstání (SNP)***.

Název ulice	Významová motivace
Na sadech	Orientační název - poloha
SNP	Honorifikační název – historická událost

Sokolovská

Ulice vznikla při stavbě sídliště Na sadech (viz ulice *SNP*). Ústí z ulice *SNP* a je souběžná s ulicí *Volovická*. Do roku 1974 byla součástí ulice ***Na sadech***. Po přejmenování sídliště se osamostatnila a v říjnu jí bylo uděleno pojmenování ***Sokolovská***. Název by měl odkazovat na bitvu u Sokolova, která proběhla 8. 3. 1943 a zúčastnil se jí 1. československý samostatný polní prapor.

Ulic nazývajících se *Sokolovská* je v České republice dalších 51.

Název ulice	Významová motivace
Na sadech	Orientační název – poloha
Sokolovská	Honorifikační název – historická událost

Soumarská

Obě části ulice byly dlouho brány za slepé odbočky ulic *Zlatá stezka* a *Volovická*. Ve své současné podobě ulici můžeme znát až z roku 1977. Ulice má funkci spojky ulic *Zlatá stezka* a *Pod Cvrčkovem*. Kdy ulice dostala své pojmenování úředně není zatím známo. Řadí se do skupiny ulic jako je *Zlatá stezka* či *Solní* odkazujících svým názvem na dobu solního obchodu na Zlaté stezce.

Název ulice	Významová motivace
Soumarská	Honorifikační název

Spojovací

Ulice ústí z ulice *Ke Střelnici*, spojuje se s *Okrouhlou* a po krátké části vchází do ulice *Osecká*. Pojmenování schválilo městské zastupitelstvo 21. září roku 1998.

Ulic nazývajících se *Spojovací* je v České republice dalších 89.

Název ulice	Významová motivace
Spojovací	Orientační název – vlastnost – funkce

Starokasárenská

Spojnice ulic Kasárenská a Pod Hradbami. Název byl udělen z důvodu přítomnosti starých kasáren v této ulici vybudovaných městem Prachatice v roce 1875. Ke schválení názvu městským zastupitelstvem došlo 21. září 1998.

Název ulice	Významová motivace
Starokasárenská	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel

Svatopetrská cesta

Cesta ústí z ulice *Skalka* a vede k městskému hřbitovu. Nenajdeme zde žádné číslo popisné, jen malé výklenkové kapličky a Boží muka. O názvu rozhodlo městské zastupitelstvo na svém zasedání 5. listopadu 2001.

Původní *Svatopetrská* ulice vycházela z *Malého náměstí* a okolo skalky pokračovala ke hřbitovu ve Starých Prachaticích. Na plánu města z roku 1837 zakreslena je, název **St. Petergasse** byl však vepsán dodatečně. Na katastrální mapě z roku 1894 se setkáváme s dvojjazyčnou variantou pojmenování - **Svatopetrská ulice** i **St. Peter Gasse**. Jak je zmíněno již výše v oddílu o ulici *Skalka*, *Svatopetrská* ulice byla za 2. světové války přejmenována na **Schillergasse**. Po osvobození se vrátil název **Svatopetrská ulice**, který se s výjimkou 50. let 20. století, kdy se používala zkrácená verze **Petrská**, udržel až do jejího zániku na začátku 70. let minulého století.

Název ulice	Významová motivace
Schillergasse	Honorifikační název – osobnost mezinárodního významu
Svatopetrská	Honorifikační název – osobnost mezinárodního významu

Šeříková

Slepá ulice odbočuje z ulice Na Vyhlídce a line se nad Žižkovou ulicí, se kterou je souběžná. Do roku 1894 byla součástí ulice *Skalka*.

Název ulice	Významová motivace
Šeříková	Orientační název – rostlinný – strom

Ševčíkova

Ulice je souběžná s ulicí *Požárníků*. Poté, co se zde vybuďovala sokolovna (dnes DDM), pojmenovala se ulice **U sokolovny** a tento název byl používán celé meziválečné období a nejspíše i po roce 1945 do roku 1968. Na katastrální mapě ale nalezneme jméno **U rybníčku** (*Teichgasse*). Tento název platí i pro pozdější ulici *Pionýrů* a pro úsek křižovatky ulice *Jánské* s ulicí *Požárníků* po vyústění do *Nové* ulice.

Za 2. světové války je ulice známá pod názvem **Spinka Gasse**. Toto označení bylo vybráno podle Felixe Spinky, prachatického purkmistra a dobrodince města. Po osvobození se užívají paralelně dva názvy – **U rybníčku** i **U sokolovny**. Na pozemkové mapě města je ulice pojmenována *U rybníčku*, zatímco v usnesení Městského národního výboru z roku 1968 je uvedeno jméno ulice **Pionýrů** (nový název pro ulici *U sokolovny*). Motivací k přejmenování bylo přesídlení Domu pionýrů a mládeže do budovy bývalé sokolovny. Pozoruhodné je, že na seznamu ulic z května 1974 je označení *U rybníčku* uvedeno u budoucí ulice *Mládežnické*. Ta bývala jen krátkou odbočkou z tehdejší ulice *Pionýrů*. Označení *Mládežnická* bylo taktéž inspirováno existencí Domu pionýrů a mládeže. Název **Mládežnická** namísto *U rybníčku* byl ulici úředně přidělen v roce 1976. Roku 1990 získali obě ulice jednotný název **Ševčíkova** jako připomínka Otakara Ševčíka a jeho houslové kolonie v Prachaticích.

Název ulice	Významová motivace
U sokolovny	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel
U rybníčku	Orientační název – orientace – poloha
Spinka Gasse	Honorifikační název – osobnost regionálního významu

Pionýrů	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel
Mládežnická	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází
Ševčíkova	Honorifikační název – osobnost regionálního významu

Šnečí

Ulice *Šnečí* není ulicí v pravém slova smyslu. Jedná se o cestu fungující jako spojka mezi ulicí *Italská* a *Husinecká*. Nenachází se zde žádné číslo popisné.

Název ulice	Významová motivace
Šnečí	Orientační název – zvířecí

Topolová

Vznikla v 2. pol. 70. let 20. století při výstavbě sídliště *Pod lázněmi*. *Topolová* ulice svým tvarem tvoří obvod tohoto sídliště. Název získala 2. října 1984.

Název ulice	Významová motivace
Topolová	Orientační název – rostlinný – strom

U Hvězdárny

Ulice vznikla ve 20. letech v souvislosti s výstavbou české kolonie pod názvem *Rumpálova ulice (Rumpalgasse)*. Není známo, jaký název nesla za 2. světové války, ani kdy byla přejmenována na ulici *U Hvězdárny*. Motivací k výběru pojmenování se stala amatérská hvězdárna v domě čp. 554.

Název ulice	Významová motivace
Rumpálova	Honorifikační název – osobnost regionálního významu
U Hvězdárny	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nacházel

U Lipového dvora

Novější ulice vycházející z ulice *Žernovická*. Její název předložila kulturní komise kolem roku 2012 městskému zastupitelstvu ke schválení. Všechny komunikace v okolí Lipového dvora jsou tak pojmenovány *U Lipového dvora*.

Název ulice	Významová motivace
U Lipového dvora	Orientační název - oikonymum

U Stadionu

Jedná se o část bývalé *Krumlovské* ulice od křižovatky s ulicí *Slámová* po dnešní *Krumlovskou* ulici. Výběr názvu byl ovlivněn otevřením stadiónu TJ Tatran 20. září 1953.

Název ulice	Významová motivace
U Stadionu	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází

U Studánky

Původem úvozová cesta na pozemkové mapě a na velkém plánu města sice zakreslena byla, její jméno tam však uvedeno nebylo. Z některých městských dokumentů se

podářilo zjistit, že se jí říkávalo *U Studánky*, kdy tento název získala oficiálně, se stále zatím neví. Ulice ústí z ulice *SNP*.

Název ulice	Významová motivace
U Studánky	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází

U Zastávky

Ulice spojuje ulici *Lázeňská* se zastávkou českých drah. Přestože do 70. let 20. století neměla oficiální jméno, obyvatelé ji znali pod názvem *K zastávce*. Na plenárním zasedání Městského národního výboru 2. 10. 1984 bylo rozhodnuto o jejím pojmenování *U Zastávky*.

Název ulice	Významová motivace
K zastávce / U Zastávky	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází

V Třešňovce

Vznik ulice se datuje do 60. let 20. století, kdy na parcele známé pod jménem U sv. Petra byla zahájena stavba dvaceti rodinných domů. V dubnu 1968 jí byl úředně přidělen název *V Třešňovce*.

Název ulice	Významová motivace
V Třešňovce	Orientační název – reklamní

Větrná

Ulice souběžná s ulicí *Pod Cvrčkovem* dostala podobně jako ulice *Smrková* své jméno již před dokončením stavby rodinných domů a konečné úpravy okolí. Název *Větrná* byl schválen na plenárním zasedání v říjnu 1984.

Název ulice	Významová motivace
Větrná	Orientační název - reklamní

Vilémova

Jedna z dalších rožmberských ulic v areálu bývalých kasáren. Název byl vybrán tentokrát na počest Viléma z Rožmberka, muže, za jehož působení byly Prachatice ve svém největším rozkvětu.

Název ulice	Významová motivace
Vilémova	Honorifikační název – osobnost regionálního významu

Vítkova

I tato ulice se nachází v areálu bývalých kasáren. Jméno dostala po praotci Rožmberků, tedy Vítkovi I. z Prčice.

Název ulice	Významová motivace
Vítkova	Honorifikační název – osobnost regionálního významu

Vodňanská

Vodňanská ulice, která vznikla na dolním předměstí, byla cestou vedoucí od dolní brány směrem k Starým Prachaticím a Vodňanům. Na plánu města z roku 1837 nalezneme ulici pod názvem ***Budweiser Strasse (Budějovická ulice)***. V roce 1894 se název mění na ***Wodnanerstrasse*** a na katastrální mapě se můžeme setkat i s variantami ***Vodňanská ulice*** či ***Vodnanergasse***. Tato česká varianta se používala v období první republiky. Se začátkem války dochází k další změně názvu, tentokrát na ***Gebirgsjägerstrasse***, později název Němci ještě upravili na ***Grenzjägerstrasse***. Po osvobození se ulici vrací původní český název ***Vodňanská***.

Název ulice	Významová motivace
Budweiser Strasse	Orientační název – orientace – směr
Gebirgsjägerstrasse / Grenzjägerstrasse	Motivace neznámá
Wodnanerstrasse / Vodňanská	Orientační název – orientace – směr

Vokova

Tato ulice se též svým názvem řadí do skupiny rožmberských pojmenování. Ulice má sloužit jako připomínka Petra Voka z Rožmberka. Petr Vok byl posledním potomkem rožmberského rodu. Za jeho vlády Prachatice skutečně vzkvétaly, zároveň je to ale muž, který roku 1601 město se svým panstvím prodal císaři Rudolfovi II. Název byl schválen za zasedání městského zastupitelstva v září 1998.

Název ulice	Významová motivace
Vokova	Honorifikační název – osobnost s regionálním významem

Volarská

Jedná se o část komunikace od křižovatky s ulicí *Nebahovská* po křižovatku s ulicí *Lázně* směřující k městu Volary.

Název ulice	Významová motivace
Volarská	Orientační název – orientace – směr

Volovická

Tato dřívější polní a lesní cesta sloužila jako spojka Prachatic s Volovicemi, vycházela z ulice *Zlatá stezka* a částečně s ní byla i souběžná. Na orientačním plánu města z roku 1899 je uveden název ***Wolletschläger Weg***. Jelikož dlouhou dobu nebyla považována za ulici, ale za cestu, není uvedena na katastrální mapě ani plánech města z období 2. světové války. Na pozemkové mapě z roku 1956 už zakreslena je a to pod názvem ***Volovická cesta***. Mapa evidence nemovitostí uvádí název ulice ve zkrácené podobě ***Volovická***.

Název ulice	Významová motivace
Volovická / Wolletschläger Weg	Orientační název – orientace – směr

Za Baštou

Ulice je částí bývalé *Kasárenské* ulice. Jde o úsek od křižovatky ulic *Hradební* a *Na Sadech* po připojení do současné *Kasárenské* ulice. Název přidělen městským zastupitelstvem v září 1998.

Název ulice	Významová motivace
Za Baštou	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází

Za Továrnou

Ulice fungující jako spojka ulic *U Zastávky* a *Dělnická*. Název schválen 6. března 2000.

Název ulice	Významová motivace
Za Továrnou	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází

Zahradní

Ulice vznikla z cesty, která se linula kolem městských hradeb a fungovala jako spojka mezi oběma prachatickými předměstími. Doklady o prvním pojmenování **Gartenstrasse** jsou z roku 1894. V meziválečném období se užíval název **Zahradní ulice** či **Gartengasse**. Na počátku 2. světové války dochází k společnému přejmenování ulic **Zahradní** a **Jánská** na **Bayreutherstrasse**. S osvobozením se vrací ulici starý název **Zahradní**, který platí s výjimkou 50. let minulého století, kdy Místní národní výbor odhlasoval změnu názvu na **Leninova**, až dosud.

Ulic nazývajících se *Zahradní* je v České republice dalších 279.

Název ulice	Významová motivace
Bayreutherstrasse	Honorifikační název – zeměpisné místo
Leninova	Honorifikační název – osobnost mezinárodního významu
Zahradní / Gartenstrasse	Orientační název – rostlinný

Zlatá stezka

Ulice začínající u křižovatky ulic *Solní* a *Hradební* vznikla z části komunikace směřující na Volary a Pasov. V souvislosti s výstavbou budovy gymnázia v roce 1897 dostáváme i první zmínky o názvu této ulice, v té době známé jako **Pasovská** či **Passauergasse**

(*Passauerstrasse*). Za první republiky byla část ulice od budovy gymnázia k hranicím města značena jako **Zlatá stezka** (*Goldener Steig*), druhá část od Štěpánčina parku ke gymnáziu jako **Gymnasijní** (*Gymnasiumstrasse*).

Za 2. světové války byl pro první úsek používán původní název v německé variantě, tedy *Goldener Steig*. Druhému úseku označenému původně jako *Gymnasijní* se říkalo *Passauergasse*. Po osvobození Místní národní výbor rozhodl o přejmenování obou částí ulic na ulici **Na Zlaté stezce**. V roce 1990 došlo k úpravě názvu na **Zlatá stezka** a tato varianta se drží až dodnes.

Název ulice	Významová motivace
Pasovská / Passauergasse	Orientační název – orientace – směr
Gymnasijní	Orientační název – významný objekt, který se v ulici nachází
Na Zlaté stezce / Zlatá stezka	Orientační název – anoikonimum

Zvolenská

Ulice vznikala při druhé a třetí etapě stavby sídliště Pod Hradbami. V dubnu 1968 přidělilo plenární zasedání Městského národního výboru ulici název *Zvolenská*. Motivem k volbě pojmenování byla snaha o vyjádření rozvíjejících se družebních vztahů mezi Prachaticemi a městem Zvolen.

Název ulice	Významová motivace
Zvolenská	Honorifikační název – zeměpisné místo

Žernovická

Výpadevová ulice přecházející v silnici vedoucí do Žernovic. Jako ulice *Žernovická* je brána část od křižovatky s ulicí *Nebahovská* k hranicím města.

Název ulice	Významová motivace
Žernovická	Orientační název – orientace – směr

Žižkova

Žižkova ulice vychází z *Vodňanské* a v jistém úseku je s ní i souběžná. Vznikla před začátkem 2. světové války, název však dostala až při jejím průběhu, konkrétně 24. října 1938 a zní ***Bismarckstrasse***. Od konce války do roku 1947 nenesla jméno žádné, pojmenování **Žižkova** jí přidělila vyhláška ze dne 20. března 1947.

Ulic odkazujících svým názvem na Jana Žižku je v České republice dalších 122.

Název ulice	Významová motivace
Bismarckstrasse	Honorifikační název – osobnost mezinárodního významu
Žižkova	Honorifikační název – osobnost národního významu

ZÁVĚR

V bakalářské práci byl vytvořen přehledný soupis vývoje pojmenování ulic města Prachatice včetně jejich klasifikace dle motivace při výběru názvu. Pro lepší pochopení souvislostí je nejprve popsán stručný historický vývoj městských staveb od konce 13. století do současnosti. U každé ulice je navíc krátký popis o jejích proměnách, které souvisely s názvoslovnými obměnami.

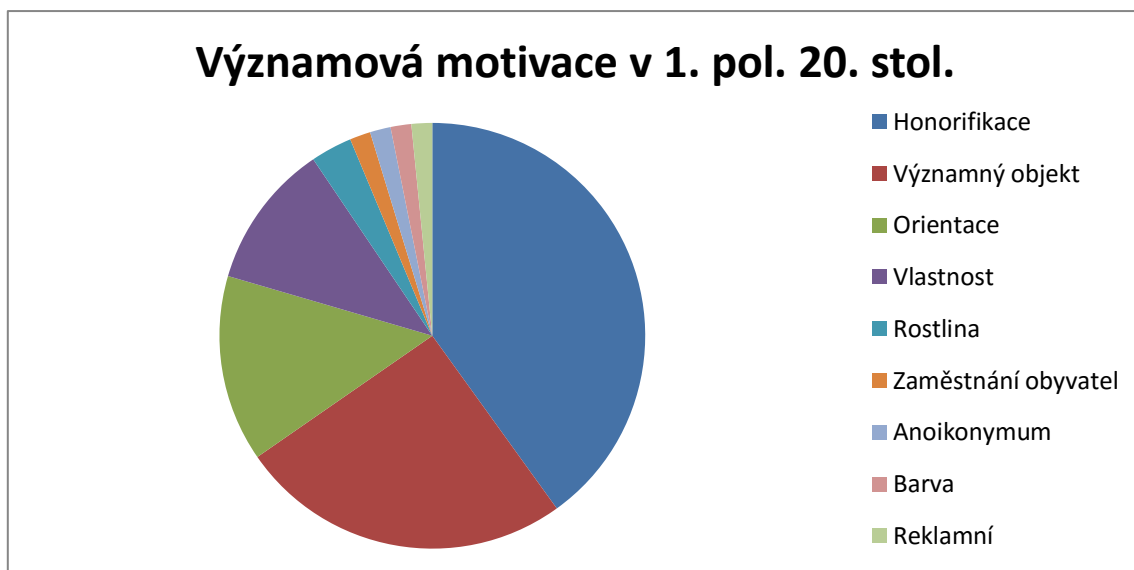
Od počátku 16. století do konce 19. století převažovaly uliční názvy orientační nad honorifikačními, ve kterých se objevila pouze jména dle významné osobnosti regionálního a mezinárodního významu. Nejvíce se uplatnila motivace dle významného objektu, který se v ulici nacházel, nebo ke kterému ulice směřuje a dle směru či polohy ulice. V menší míře byla zastoupena motivace vycházející z charakteru ulice a jejího významu. Objevily se i názvy neobvyklé pro tuto dobu a to názvy rostlinné (viz obr. 1).

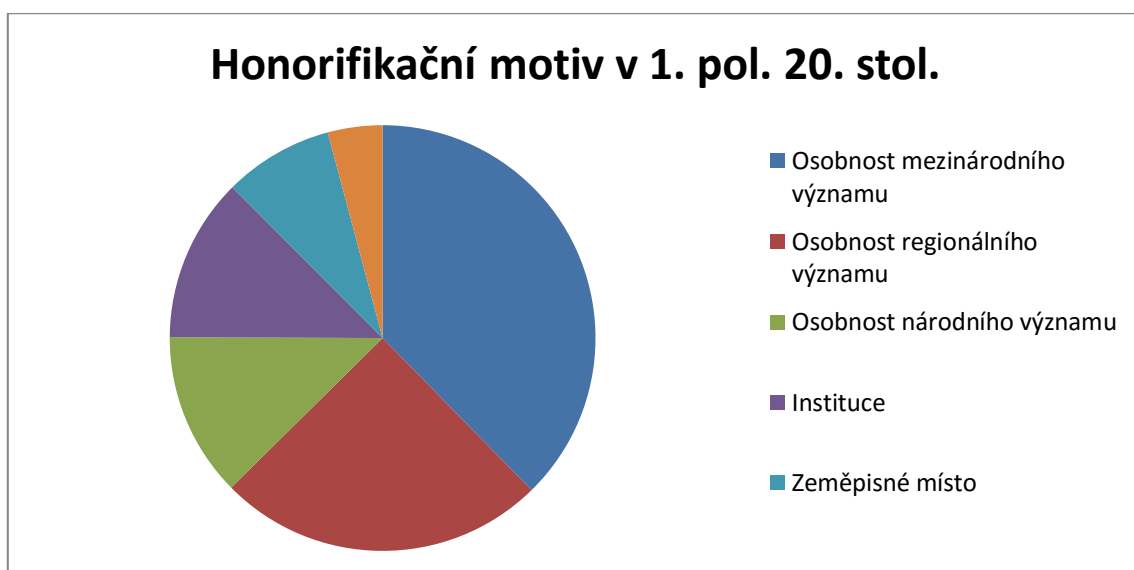
Obrázek 1: Významová motivace od poč. 16. stol. do 19. stol.

První polovina 20. století zaznamenala značný nárůst jmen honorifikačních. Uplatnily se nejvíce názvy dle významné osobnosti, především mezinárodního významu, méně pak regionálního a národního. Stejně jako v předchozím období i zde se velmi často objevovaly názvy odkazující na významný objekt, který se v ulici nachází / ke kterému ulice směřuje a motivace vycházející ze směru a polohy ulice. Nově se zde objevily

názvy odvozené od funkce ulice, jejího stáří, od zaměstnání původních obyvatel prostoru, od anoikonyma a název reklamní (viz obr. 2 a 3).

Obrázek 2: Významová motivace v 1. pol. 20. stol.

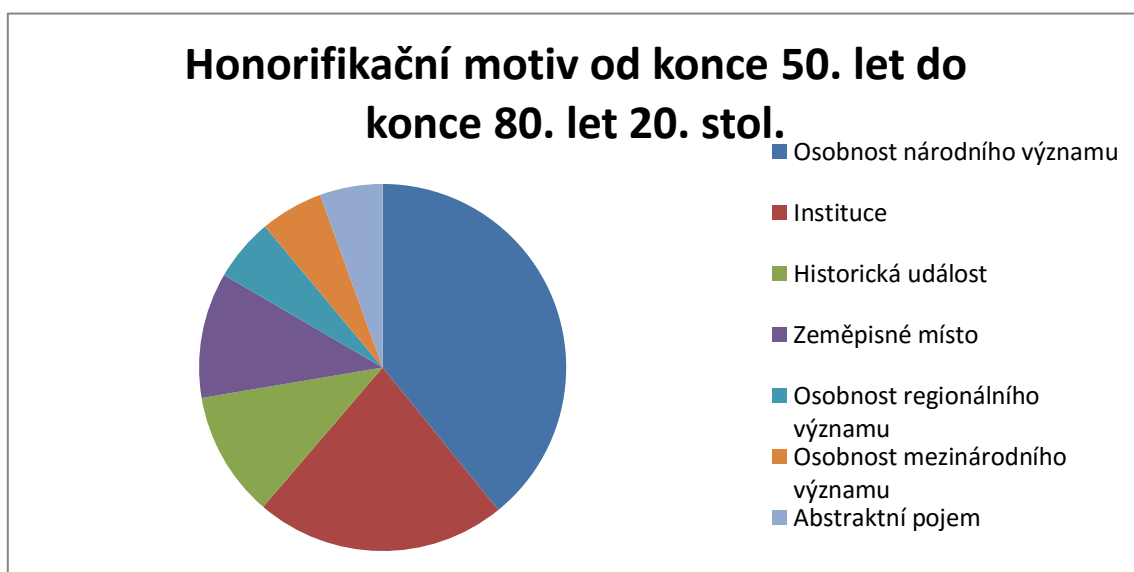
Obrázek 3: Honorifikační motiv v 1. pol. 20. stol.

Honorifikační motiv byl významný i v období od konce 50. let do konce 80. let 20. století. Oproti období předchozímu nyní naopak převážily názvy odvozené od jmen osobností národního významu a osobnosti významu regionálního a mezinárodního byly v menšině. Názvy odvozené od významných objektů a od směru či polohy ulice stále

narůstají, nově se navíc ve větším počtu objevují názvy rostlinné, především názvy stromové, a názvy reklamní (viz obr 4 a 5).

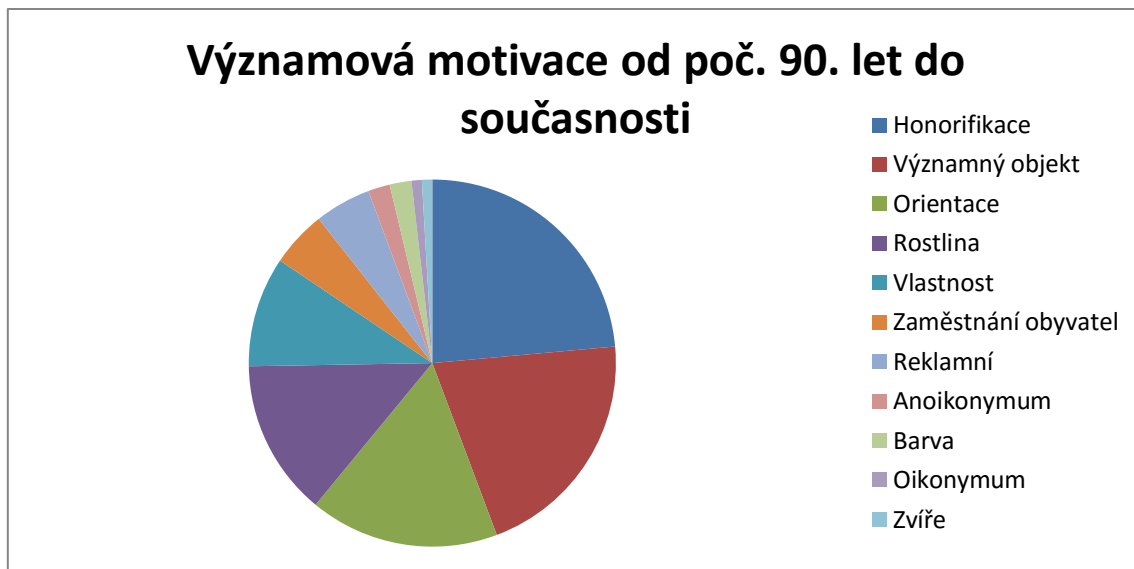
Obrázek 4: Významová motivace od konce 50. let do konce 80. let 20. stol.

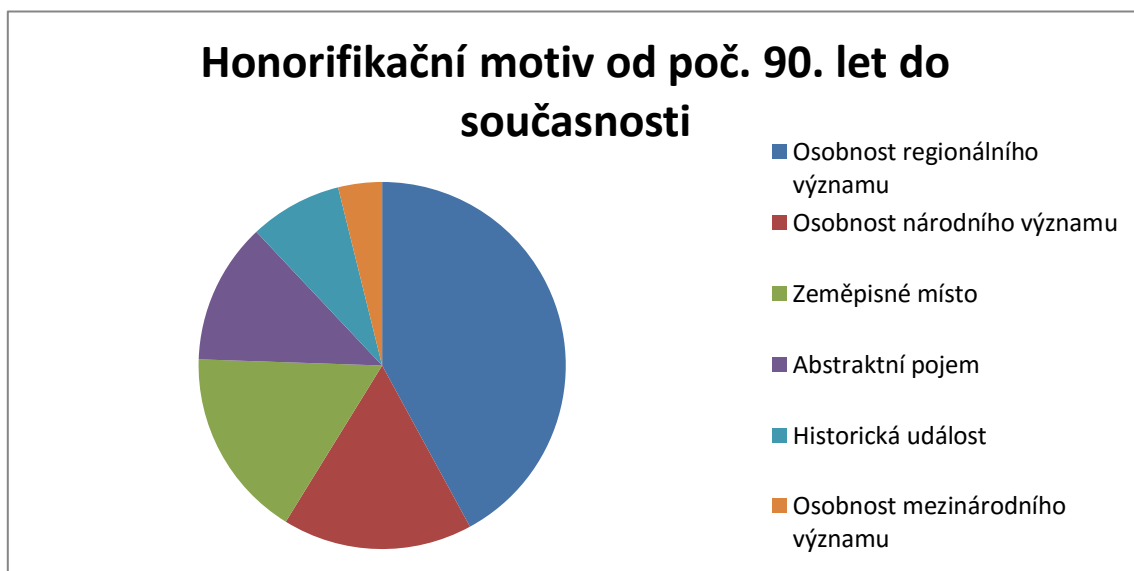
Obrázek 5: Honorifikační motiv od konce 50. let do konce 80. let 20. stol.

Motivace pojmenování od 90. let minulého století se nijak zásadně nemění od předchozí etapy. Stále jsou časté názvy honorifikační, názvy podle významného objektu, podle směru a polohy ulice a názvy rostlinné. Co se týká honorifikace, viditelný pokles zaznamenaly názvy podle osobností národního významu a naopak

stoupl počet jmen odvozených od osobností významu regionálního a od zeměpisných míst. Lze si všimnout i zvýšeného výskytu názvů vyjadřujících charakteristickou vlastnost ulice (viz obr. 6 a 7).

Obrázek 6: Významová motivace od poč. 90. let do současnosti

Obrázek 7: Honorifikační motiv od poč. 90. let do současnosti

Nejčastěji změnou názvu prošlo Velké náměstí spolu s ulicí Husova, celkem osmkrát si tyto prostory během svého vývoje obměnily jméno. Ulice Ševčíkova se přejmenovala

sedmkrát a Malé náměstí s Hradební a Vodňanskou ulicí musely od svého vzniku změnit označení šestkrát. Veskrze jde o ulice nacházející se v historickém jádru nebo v jeho těsné blízkosti.

Z pohledu slovtvorby dominují v uličním názvosloví jména adjektivního původu (80%). Jména substantivní jsou méně běžná (př. *Lázně, Skalka*). Pokud se objeví, jde ve většině případů o spojení předložkové. Nejběžnějšími typy předložek jsou *pod* (př. *Pod Cvrčkovem, Pod Hradbami, Pod Lázněmi, Pod Skalkou, Pod Tratí*), *u* (př. *U Hvězdárny, U Lipového dvora, U Stadiónu, U Studánky, U Zastávky*), *na* (př. *Na Sadech, Na Stráni, Na Vyhlídce*), *za* (př. *Za Baštou, Za Továrnou*), *v* (př. *V Třešňovce*), *nad* (př. *Nad Kovárnou*) a *ke* (př. *Ke Střelnici*).

Práce by tedy měla přispět k hlubšímu poznání urbanonymie města Prachatic a k pochopení vzájemné propojenosti historických událostí a změn pojmenování.

SEZNAM LITERATURY

Prameny

FENCL, Pavel a Antonín MAGER, 1990. *Prachatice: Vývoj uliční sítě a jejího pojmenování*. Prachatice: Okresní muzeum Prachatice.

FENCL, Pavel et al., 2005. *Prachatice*. 1. vyd. Prachatice: Město Prachatice.

FENCL, Pavel et al., 2007. *Zmizelé Čechy: Prachatice*. 1. vyd. Praha a Litomyšl: Paseka. ISBN 978-80-7185-843-0.

FENCL, Pavel, Jan Antonín MAGER a Antonín JURČO, 2012. *PRACHATICE: obrazy z paměti města*. 1. vyd. Prachatice: Město Prachatice. ISBN 978-80-260-2975-5.

Literatura

ČERMÁK, František, 2010. *Lexikon a sémantika*. 1. vyd. Praha: Lidové noviny. ISBN 978-80-7422-020-3.

ČMEJRKOVÁ, Světa, HOFFMANNOVÁ, Jana, KLÍMOVÁ, Jana, 2012. *Čeština v pohledu synchronním a diachronním: Stoleté kořeny Ústavu pro jazyk český*. 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2121-0.

DAVID, Jaroslav, 2011. *Smrdov, Brežněves a Rychlonožkova ulice: kapitoly z moderní české toponymie: místní jména, uliční názvy, literární toponyma*. 1. vyd. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-1913-4.

DAVID, Jaroslav, 2012. Toponyma a orientace v současném městském prostoru aneb Ztracen ve městě. In: OLOŠTIAK, Martin. *Jednotlivé a všeobecné v onomastice: 18. slovenská onomastická konferencia : Prešov 12. -14. septembra 2011*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, s. 229-236.

HARVALÍK, Milan, 2004. *Synchronní a diachronní aspekty české onymie*. 1. vyd. Praha: Academia. ISBN 80-200-1253-2.

KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ (eds.), 2002. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. ISBN 80-710-6484-X.

LYNCH, Kevin, 2004. *Obraz města*. 1. vyd. Praha: Polygon. ISBN 80-727-3094-0.

MATUŠOVÁ, Jana a Libuše OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, 2000. *Slovník pomístních jmen v Čechách*. 1.vyd. Praha: Academia. ISBN 80-200-0798-9.

NEKULA, Marek, 2008. Hus – Husova, Žižka – Žižkova...: Toponyma a ideologie. In: ČORNEJOVÁ, M. – KOSEK. P. (eds.). *Jazyk a jeho proměny: prof. Janě Pleskalové k životnímu jubileu*. 1.vyd. Brno: Host, s. 178-194. ISBN 9788072943012.

PILÁT, Ladislav, 1948. *Prachatice: město české historie*. 1. vyd. Prachatice: MNV Prachatice.

PODHOLA, Roman, 2008. *Prachaticko známé i zapomenuté*. 1. vyd. Český Krumlov: Roman Podhola.

STARÝ, Václav a Pavel NOVÁK, 1978. *Prachatice: historie a současnost*. 1. vyd. Prachatice: MNV Prachatice.

ŠMILAUER, Vladimír, 1963. *Úvod do toponomastiky (nauky o vlastních jménech zeměpisných): vysokoškolská příručka*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. ISBN 16-914-63.

ŠTĚPÁN, Pavel, 2011. Tvoření detoponymických urbanonym (na příkladu urbanonymie hlavního města Prahy). In: *Acta onomastica*. Roč. 52, s. 160 – 178.

VACULÍK, David, 2014. K některým aspektům motivace v urbanonymii. In: Eva Minářová, Dagmar Sochorová, Jitka Zítková. *Vlastní jména v textech a kontextech*. 1. vyd. Brno: MUNI PRESS, s. 102-106. ISBN 978-80-210-6631-1.

VESELÝ, František, 1924. *Prachatice a okolí: všeobecný popis, dějiny a turistický rádce*. 1. vyd. Prachatice: Klub Českoslov. Turistů.

Bakalářské, diplomové, disertační a habilitační práce

BALÍNKOVÁ, Petra, 2012. *Urbanonyma v městě Týn nad Vltavou*. České Budějovice. Bakalářská práce. FF JČU.

DAVID, Jaroslav, 2011. *Vývojové tendence moderní české oikonymie*. Brno. Habilitační práce. FF MU [cit. 2016-06-16]. Dostupné z:
https://is.muni.cz/do/rect/habilitace/1421/david/habilitace/david_habilitacni_prace_z_kracena_verze.pdf

DVOŘÁKOVÁ, Žaneta, 2014. *Úvod do literární onomastiky*. Praha. Disertační práce. FF UK [cit. 2016-06-16]. Dostupné z:
file:///C:/%C5%A1kola/IPRT_2010_1_11210_0_256881_0_102628.pdf

JANEČEK, Vít, 2014. *Uliční názvosloví v městě Kaplice*. České Budějovice. Bakalářská práce. FF JČU.

KUNEŠ, Václav, 2013. *Názvy ulic ve Volyni*. České Budějovice. Diplomová práce. FF JČU.

NÝDLOVÁ, Tereza, 2012. *Urbanonyma v Českých Budějovicích*. České Budějovice. Diplomová práce. PF JČU.

Internetové zdroje

DAVID, Jaroslav, 2010. Lidová a bakalářská etymologie vlastních jmen (na příkladu toponym). *Naše řeč* [online]. Roč. 93, č. 2, s. 57-70 [cit. 2016-06-16]. Dostupné z:
<http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=8077>

ĎURČO, Peter, 1995. Databáza urbanoným na Slovensku. In: *Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied* [online]. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV [cit. 2016-06-04]. Dostupné z:
<http://slovníky.juls.savba.sk/urb.html>

HARVALÍK, Milan, 2000. Úvod do obecné onomastiky. *Naše řeč* [online]. Roč. 83, č. 1, s. 39-43 [cit. 2016-06-04]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7555>

LUTTERER, Ivan, 1963. Základní příručka toponomastického studia. *Naše řeč* [online]. Roč. 46, č. 5, s. 248-251 [cit. 2016-06-16]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=4978>

MATÚŠOVÁ, Jana, 1989. Vývoj a standardizace pomístních jmen a urbanonym v českém pohraničí. *Naše řeč* [online]. Roč. 72, č. 4, s. 179-187 [cit. 2016-06-16]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6863>

ŠMILAUER, Vladimír, 1957. Revize českých pomístních jmen. *Naše řeč* [online]. Roč. 40, č. 9-10, s. 260-277 [cit. 2016-06-16]. Dostupné z: http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=4581#_ftn2

ŠRÁMEK, Rudolf, 1972. Toponymické modely a toponymický systém. *Slovo a slovesnost* [online]. Roč. 33, č. 4, s. 304-318 [cit. 2016-06-16]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2197>

ŠTĚPÁN, Pavel, 2005. Synchronní a diachronní aspekty české onymie. *Naše řeč* [online]. Roč. 88, č. 2, 92-94 [cit. 2016-06-15]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7826>

Internetová jazyková příručka, 2016 [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i. [cit. 2016-06-04]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz>

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1: Významová motivace od poč. 16. stol. do 19. stol. ....</i>	<i>77</i>
<i>Obrázek 2: Významová motivace v 1. pol. 20. stol.....</i>	<i>78</i>
<i>Obrázek 3: Honorifikační motiv v 1. pol. 20. stol. ....</i>	<i>78</i>
<i>Obrázek 4: Významová motivace od konce 50. let do konce 80. let 20. stol.....</i>	<i>79</i>
<i>Obrázek 5: Honorifikační motiv od konce 50. let do konce 80. let 20. stol. ....</i>	<i>79</i>
<i>Obrázek 6: Významová motivace od poč. 90. let do současnosti .....</i>	<i>80</i>
<i>Obrázek 7: Honorifikační motiv od poč. 90. let do současnosti .....</i>	<i>80</i>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Ulice Krátká

Příloha č. 2: Ulice Esovítá

Příloha č. 3: Příímá

Příloha č. 4: Ulice Ke Střelnici

Příloha č. 5: Ulice Okrouhlá

Příloha č. 6: Ulice Spojovací

Příloha č. 7: Ulice Národní

Příloha č. 8: Ulice Italská

Příloha č. 9: Ulice Moravská

Příloha č. 10: Náměstí Přátelství

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Ulice Krátká

Příloha č. 2: Ulice Esovítá

Příloha č. 3: Ulice Přímá

Příloha č. 4: Ulice Ke Střelnici

Příloha č. 5: Ulice Okrouhlá

Příloha č. 6: Ulice Spojovací

Příloha č. 7: Ulice Národní

Příloha č. 8: Ulice Italská

Příloha č. 9: Ulice Moravská

Příloha č. 10: Náměstí Přátelství

